

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İsveçrəyə səfəri

Davosda "The Goldman Sachs Group Inc." şirkətinin global məsələlər üzrə prezidenti ilə görüş

Yanvarın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Davosda "The Goldman Sachs Group Inc." şirkətinin global məsələlər üzrə prezidenti Cared Kohen ilə görüşüb.

Prezident İlham Əliyevin Davosda "Kromatix SA" şirkətinin baş icraçı direktoru ilə görüşü olub

Yanvarın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Davosda "Kromatix SA" şirkətinin baş icraçı direktoru Rafik Hanbali ilə görüşü olub.

Prezident İlham Əliyevin Davosda "Signify" şirkətinin baş icraçı direktoru ilə görüşü olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 18-də Davosda "Signify" (əvvəlki adı "Philips Lighting") şirkətinin baş icraçı direktoru Erik Rondolat ilə görüşü olub.

Heydər Əliyev qətiyyətinin təntənəsi

Ulu Öndər Heydər Əliyev vaxtilə 20 Yanvar hadisələrini belə səciyyələndirirdi: "Biz o günlərdən nə qədər çox uzaqlaşsaq, həmin günlərin Azərbaycan xalqının tarixində necə mühüm yer tutduğunu bir o qədər dərinləndirir və dəyərlənir. Ancaq bir şey həqiqətdir ki, 1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının həyatında dönüş mərhələsi, dönüş nöqtəsi olub".

Zaman keçdikcə, nəsillər dəyişdikcə xalqımız, xüsusən də gənclərimiz tarixi həqiqətləri öyrənməli və gərəkləri bilməlidirlər. Yaxın tariximizin öyrənilməsi və araşdırılması vacib vəzifə kimi hər bir ziyalının fəaliyyətinin mühüm bir hissəsi olmalıdır. Bu baxımdan 1990-cı ilin 20 Yanvar faciəsi də öyrənilməli və gələcək nəsillərə olduğu kimi çatdırılmalıdır.

Prezident İlham ƏLİYEV: "Yerinə yetirə bilmədiyim sözü heç vaxt vermərəm"

Prezident İlham Əliyev Davosda "Carlsberg Group" şirkətinin prezidenti və baş icraçı direktoru ilə görüşüb

Yanvarın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Davosda "Carlsberg Group" şirkətinin prezidenti və baş icraçı direktoru Kes t'Hart ilə görüşü olub.

Azərbaycan və Litva prezidentləri Davosda görüşüblər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 18-də Davosda Litva Respublikasının Prezidenti Gitanas Nausėda ilə görüşü olub.

Davosda Azərbaycanın enerji layihələrinin genişləndirilməsi məsələləri müzakirə edilib

Yanvarın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Davosda BP Qrupunun baş icraçı direktoru Bernard Luni ilə görüşü olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 17-də Davosda Çinin CGTN (China Global Television Network) televiziya kanalına müsahibə verib. AZƏRTAC müsahibəni təqdim edir.

Müxbir: Cənab Prezident, Sizi Davosda yenidən görmək çox xoşdur.
Prezident İlham ƏLİYEV: Təşəkkür edirəm. Sizi də bir daha görməyimə çox şadam. Burada sonuncu görüşümüz xatirədir və bu imkana görə sizə təşəkkür edirəm.

Prezident İlham Əliyev Davos Forumunda "Yeni enerji reallığının istiqamətləndirilməsi" mövzusunda "dəyirmi masa"da iştirak edib

Yanvarın 18-də Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində "Yeni enerji reallığının istiqamətləndirilməsi" mövzusunda "dəyirmi masa" keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "dəyirmi masa"da iştirak edib.

Davosda Azərbaycana maraq böyükdür

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Dünya İqtisadi Forumunun illik toplantısında iştirak etmək üçün İsveçrə Konfederasiyasında səfərdədir.

Bu ilki forum "Fraqmentasiya olmuş dünyada əməkdaşlıq" mövzusunda keçirilir. Koronavirus pandemiyası başlayandan bəri ilk dəfə olaraq yenidən öz önəmli formatında baş tutan forumda dünyanın 130-dan çox ölkəsindən 2700-dən çox yüksəkranqlı siyasət, elm, iqtisadiyyat və media mənsubları bir araya gəliblər.

Qırğızıstan ilə dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinə xüsusi əhəmiyyət veririk

Qırğız Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Sadır Japarova

Hörmətli Sadır Nurqojoyev! Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında əlamətdar tarix - diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30-cu ildönümü münasibətilə Sizi və qardaş xalqınızı şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ürəkdən təbrik edir, ən xoş arzularını çatdırıram. Biz dərin tarixi, mədəni və mənəvi köklərlə bağlı olduğumuz qardaş Qırğızıstan ilə dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinə xüsusi əhəmiyyət veririk. Otuz il əvvəl bu möhkəm təməllər üzərində qurulmuş dövlətlərarası münasibətlərimizin xüsusən son illərdə yüksələn xətlə inkişaf edərək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatması böyük məmnunluq doğurur.

Ukraynanın Prezidenti zati-aliləri cənab Volodimir Zelenskiyə

Hörmətli cənab Prezident. Kiyev vilayətinin Brovarı şəhərində helikopterin qəzaya uğraması nəticəsində çoxsaylı insan tələfatı barədə xəbər bizi olduqca kədərləndirdi. Bu faciə ilə əlaqədar Sizə, həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Ukrayna xalqına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznü başsağlığı verir, yaralananlara şəfa diləyirəm.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 18 yanvar 2023-cü il

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İsveçrəyə səfəri

Prezident İlham ƏLİYEV:

“Yerinə yetirə bilmədiyim sözü heç vaxt vermirəm”

Əvvəlki 1-ci sahə.

Müxbir: Azərbaycanla Çin arasında dostluq, Sizin Çin xalqına münasibətiniz tərəfimizdən çox yüksək dəyərləndirilir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, siz haqlısınız. Bizim çox yaxşı münasibətlərimiz var. Çin və Azərbaycan yaxşı dostlardır. Mənim Sədr Si Cinpinlə dəfələrlə görüşmək imkanım olub. Sonuncu dəfə bir neçə ay bundan öncə bizim çox yaxşı görüşümüz olub.

Müxbir: Bu, Sizin doğum gününü təsadüf edirdi? O, Sizi doğum gününüzün münasibətilə təbrik etdi.

Prezident İlham ƏLİYEV: Hətta ondan öncə, biz keçən ilin payızında beynəlxalq tədbirlərin birində görüşdük. Bizim gələcək əməkdaşlığımız haqqında çox məhsuldar müzakirələrimiz oldu. "Bir kəmə, bir yol" Sammiti çərçivəsində Pekində Sədr Si Cinpinlə görüşüm zamanı o məni Çinin böyük dostu adlandırdı.

Müxbir: Çinin böyük dostu? **Prezident İlham ƏLİYEV:** Bu mənim üçün böyük şərəf idi.

Müxbir: Cənab Prezident, bu məlumatı paylaşdığınız üçün çox sağ olun. Azərbaycan və Çin haqqında danışıqların söhbət təkcə müzakirələrdən yox, praktiki fəaliyyətdən də gedir. Bu da yüksək qiymətləndirilir və hətta deyirdim ki, bizi heyran edir. Azərbaycan və Çini bir-birinə daha uzun müddətə dayanıqlı şəkildə yaxınlaşdıracaq əməkdaşlıq fəaliyyətinə necə görürsünüz?

Prezident İlham ƏLİYEV: Əməkdaşlığımız üçün tərəfimizdən çox möhkəm platforma qurulub. 30 il ərzində davam edən siyasi münasibətlər artıq bizim yaxşı tərəfdaş və bir-birinə etibar edən dostlar olduğumuzu nümayiş etdirir. Bizim beynəlxalq təsisatlar çərçivəsində çox yaxşı əməkdaşlığımız var. Biz həmişə bir-birimizin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini dəstəkləyirik. Biz çox möhkəm siyasi fəaliyyətimizə sahibik. Çünki şirkətləri bu fürsətlərə diqqət yetirəcək. Əlbəttə ki, Şərqi və Qərbi arasında, ənənəvi İpək yolu coğrafiyasında yerləşməyimiz bizim üçün çoxlu imkanlar yaradır. Biz, sadəcə, müvafiq şəkildə siyasətimizi planlaşdıraraq strukturlaşdırmaqlıq və xarici investorlar üçün hətta bundan da yaxşı şərait yaratmalıyıq. Lakin biz investorları gölməyə məcbur edə bilmərik. Biz yalnız...

Müxbir: Davət edə bilərsiniz? **Prezident İlham ƏLİYEV:** Davət edə bilərik.

Müxbir: Onları yaxşı qarşılayaraq və yaxşı siyasətlərlə... Bu barədə söhbət edərkən mən "Bir kəmə, bir yol" layihəsi haqqında danışmaq istəyirəm. Çünki bu il, cənab Prezident, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün 10-cu ildönümüdür. Azərbaycan indi artıq "Bir kəmə, bir yol" layihəsinə çevrilmiş təşəbbüslərdə çox konstruktiv rol oynayır. Çünki "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü ilə bağlı nailiyyətlər, koordinasiya və əməkdaşlıqla bağlı düşüncələriniz nədir? Gələcəyə necə görürsünüz? Çünki dünya çox sürətlə dəyişir. Beləliklə, strateji nöqtəyiniz nəzərdən hansı istiqamətdə irəliləyirsiniz?

Prezident İlham ƏLİYEV: Əvvəla, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü indi çox böyük coğrafiyanı əhatə edən, vaxtında irəliləmiş çox müdrik bir təşəbbüs idi. Azərbaycan bu təşəbbüsə ilk günlərdən fəal şəkildə qoşuldu və biz mövcud olmayan infrastrukturaya investisiya yatırmağa başladığımız. Beləliklə, bu il ərzində, daha daqıq desək, son 10 il ərzində biz Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanlarından birini, bəlkə də, ən böyüyünü inşa etdik. Onun yuxarıya qabilliyəti 15

indi bizim şəxslənmə barədə düşünmək, düşünmək yox, hərəkət etmək vaxtıdır. Buna görə də qeyri-enerji sektoruna, infrastrukturaya, xüsusilə nəqliyyat infrastrukturuna, bərpəolunan enerji mənbələrinə yönəlmiş investisiyalar bizim üçün prioritetlərdən biridir. Biz indi Bakımın yaxınlığında yerləşən Ələt bölgəsində azad iqtisadi zonanın açılmasını sonuncu mərhələsindəyik. Ümid edirik ki, Çin şirkətləri bu fürsətlərə diqqət yetirəcək. Əlbəttə ki, Şərqi və Qərbi arasında, ənənəvi İpək yolu coğrafiyasında yerləşməyimiz bizim üçün çoxlu imkanlar yaradır. Biz, sadəcə, müvafiq şəkildə siyasətimizi planlaşdıraraq strukturlaşdırmaqlıq və xarici investorlar üçün hətta bundan da yaxşı şərait yaratmalıyıq. Lakin biz investorları gölməyə məcbur edə bilmərik. Biz yalnız...

Müxbir: Davət edə bilərsiniz? **Prezident İlham ƏLİYEV:** Davət edə bilərik.

Müxbir: Onları yaxşı qarşılayaraq və yaxşı siyasətlərlə... Bu barədə söhbət edərkən mən "Bir kəmə, bir yol" layihəsi haqqında danışmaq istəyirəm. Çünki bu il, cənab Prezident, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün 10-cu ildönümüdür. Azərbaycan indi artıq "Bir kəmə, bir yol" layihəsinə çevrilmiş təşəbbüslərdə çox konstruktiv rol oynayır. Çünki "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü ilə bağlı nailiyyətlər, koordinasiya və əməkdaşlıqla bağlı düşüncələriniz nədir? Gələcəyə necə görürsünüz? Çünki dünya çox sürətlə dəyişir. Beləliklə, strateji nöqtəyiniz nəzərdən hansı istiqamətdə irəliləyirsiniz?

Prezident İlham ƏLİYEV: Əvvəla, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü indi çox böyük coğrafiyanı əhatə edən, vaxtında irəliləmiş çox müdrik bir təşəbbüs idi. Azərbaycan bu təşəbbüsə ilk günlərdən fəal şəkildə qoşuldu və biz mövcud olmayan infrastrukturaya investisiya yatırmağa başladığımız. Beləliklə, bu il ərzində, daha daqıq desək, son 10 il ərzində biz Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanlarından birini, bəlkə də, ən böyüyünü inşa etdik. Onun yuxarıya qabilliyəti 15

milyon tondur və biz onu 25 milyon tona qədər artırıcağıq. Biz Xəzər dənizi ilə yükləri daşımaq üçün gömiqayırma zavodunu inşa etdik.

Biz əsasən dəmir yolu infrastrukturuna investisiya yatardıq və bunu təkcə Azərbaycanda yox, regionda da etdik. İndi isə biz bu dəmir yolunu Bakıdan qərb istiqamətində genişləndirmək üçün əlavə sərmayə yatırırıq. Biz bütün digər layihələri - avtomagistral, hava limanları kimi layihələri də həyata keçirmişik. Beləliklə, açıq dənizə çıxış olmayan bir ölkə olan Azərbaycan beynəlxalq, logistik və nəqliyyat mərkəzinə çevrildi. Həmçinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü müxtəlif marşrutlar, xüsusilə şimal-qərb marşrutu üzrə daşınmanı fəallaşdırdı. İndi isə biz şimal-qərb marşrutu haqqında da danışıq. Bu, uğurla inkişaf edən global layihədir. Marşrut üzərində yerləşən bütün ölkələr artıq bunun faydasını görürlər. Əlbəttə ki, nəqliyyat layihələrinə necə münasibət göstərməsi ölkələrin strategiyasından asılıdır. Bizim üçün bu, iqtisadiyyatımızı şəxsləndirmək və neft-qaz gəlirlərindən asılılığımızı azaltmaq üçün əsas amillərdən biri idi. Deyə bilərəm ki, ötən il Azərbaycan ərazisində tranzit daşınmalar 75 faiz artıb. Bu, təkcə infrastrukturaya görə yox, lazımı idarəetməyə görə artmışdır. Görülmüş tədbirlər bizə yükdaşımamızı sürətləndirməyə, bürokratik əngəlləri aradan qaldırmağa və bunu fiziki olaraq çəlbədi etməyə imkan verir. Həmçinin tarif siyasəti də mühüm məsələdir. Çünki burada bir çox ölkələrin söylərinin birləşdirilməsi lazımdır ki, bizim razılaşdırılmış tarif siyasətimiz mövcud olsun və heç bir ölkə süni şəkildə öz mənfəətini artırımağa çalışmasın. Biz müştəriyə faydanı görməyi öyrənməliyik. Ərazimizdən nə qədər çox yük keçərsə, bizim bundan bir o qədər çox faydamız olar, bir o qədər də çox iş yerlərimiz olar. Çinin artıq yeni bir dəmir yolu layihəsinin təşəbbüsü ilə çıxış etdiyini və onu artıq başladığını bilirik - Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan. Bu layihə də bizə, Xəzər dənizinə istiqamətlənib. Bu, çox vacib əlavə təchizat marşrutudur. Orta dahlizə parلاق gələcəyi var.

Müxbir: Əlbəttə ki. **Prezident İlham ƏLİYEV:** Mən buna tamamilə əminəm.

Müxbir: Orta dahliz bu baxımdan getdikcə çox vacib rol oynayır. Cənab Prezident, "Bir kəmə, bir yol" layihəsində çoxlu yeniliklər olub. Layihə indi daha çox yaşıl, ekoloji cəhətdən təmiz və daha yüksək keyfiyyətə malikdir. Bu, sizin Çinlə və bəzi başqa ölkələrlə əməkdaşlığınızda özünü necə göstərir?

Prezident İlham ƏLİYEV: Biz Çinlə əməkdaşlıq portfelimizə "yaşıl enerji" sahəsində əməkdaşlıq əlavə etmək istəyirik. Çünki Azərbaycan böyük potensial var və Çində böyük texnoloji nailiyyətlər mövcuddur. Beləliklə, biz bu sözləri birləşdirməliyik. Bizim prioritetlərə gəldikdə, bərpəolunan enerji mənbələri bizim üçün indi əsas prioritetlərdən birinə çevrilib. Son bir neçə ay ərzində biz 22 qıvavət bərpəolunan enerji mənbəliyini yaratmaq üçün sərmayə təminatı edəcək sənədlər imzalamışıq. Söhbət həm dənizdən, həm də qurudan gedir. Bu isə regional iqtisadi konfigurasiyanı tamamilə dəyişəcək. Çünki Avropada baş verən "yaşıl enerji"yə keçidən xəbərimiz var. Eyni zamanda Azərbaycan neft və təbii qazın təchizatçısıdır. İndi biz "yaşıl enerji"ni, o cümlədən dənizdə külək-elektrik stansiyalarından hasil olunacaq yaşıl hidrogeni təchiz etməyi planlaşdırırıq. Dedi-yim kimi, biz ilkin sənədləri imzalamışıq. Əlbəttə ki, müqavilələr gələcəkdə imzalanacaq. Lakin bunun təkcə bizim ölkə üçün yox, həm də bütün region üçün çox böyük potensial var. Biz ixrac etmək imkanına malik olmaq üçün həm də ötürücü xətlərə də sərmayə yatırmalıyıq, çünki bizim özümləməyə və qədər enerji lazımdır deyil.

Müxbir: Cənab Prezident, mən 10 dəqiqədir Sizi dinləyirəm. Mən çox işin görüldüyünü, çox şeyə artıq nail olduğunuzu eşitdim və bu, olduqca böyük təəssürat yaradır. Çünki son vaxtlar çox söz danışılır, ancaq əməllər daha çox qiymətləndirilir. Mən ötən illərdə iştirak etdiyim bir neçə Dünya İqtisadi Forumu-

nu xatırlayıram, biz bir söhnədə idik, Siz mənim moderatörlük etdiyim paneldə iştirak edirdiniz.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, xatırlayıram.

Müxbir: Bizim bir neçə ətraflı müsahibəmiz oldu, Sizin çox konstruktiv olduğunuzu xatırlayıram. Siz öndə olmaq istəyirsiniz ki, insanlara ölkənizin necə hazır olduğunu deyəsiniz. Məni hər zaman bir məsələ maraqlandırır ki, vəd vermək üçün kifayət qədər cəsarət və mərd olmaq, ən mühüm isə sonra bu vədləri yerinə yetirmək cəsarətinə sahib olmaq üçün nə lazımdır?

Prezident İlham ƏLİYEV: İlk növbədə demək istərdim ki, yerinə yetirə bilmədiyim sözü heç vaxt vermirəm.

Müxbir: Deməli, demək istəyirsiniz ki, mən doğru sual verirəm?

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli, tamamilə doğrudur. Siyasi həyatımda heç vaxt olmayıb ki, mən söz verim və arxasında dayanmayıram. Verdiyim bütün sözlər yerinə yetirilib. Digər tərəfdən, mən çox söz vermirəm, çünki notisiyəni nümayiş etdirməyi üstün tutaram. Siz tamamilə haqlısınız ki, çoxlu sözlər danışılır, çoxlu bəyanatlar, açıqlamalar verilir, sonra isə onlar tamamilə yoxa çıxır və bu açıqlamaları, vədləri verən onları ya unudur, ya da özlərini elə aparırlar...

Müxbir: Onlar da yoxa çıxır. **Prezident İlham ƏLİYEV:** Onlar da yoxa çıxır, tamamilə doğrudur. Biz yalan vədlərə əsaslanan çox sayda siyasi və ya seçki kampaniyaları görmüşük. Lakin bu, uğura gətirib çıxarmayıb, uğur yalnız şüur və qətiyyətə olub. Çünki insanlar hər şeyi çox yaxşı başa düşürlər. Onlar yadda saxlayırlar. Əgər siz vəd verirsiniz, sənədlərinizi imzalamısınız, onları sənədləşdirməyə və sənədləşdirməyə məcbur olursunuz. Mən hər zaman görülmüş işi nümayiş etdirməyi üstün tutaram və hər zaman planlarımızla bağlı insanlarla məsləhətləşirəm. Mənim Azərbaycan cəmiyyəti ilə çox açıq kommunikasiya kanalım var.

Müxbir: Sərr nədən ibarətdir. Bəli, Sizinlə görüşürəm? **Prezident İlham ƏLİYEV:** Mən hər il regionlara təxminən 30-40 səfər edirəm və insanları hansı

problemərin narahat etdiyi, nələrin həll edilməli olması ilə, nə etməli olduğumuzla maraqlanıram. Bu, enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat kimi global layihələrin bir hissəsidir, insanların gündəlik həyatıdır. Onların daha yaxşı yaşamları üçün nöy ehtiyacları var və bu daha yaxşı həyatı necə təmin etmək olar? Müxtəlif alətlər var. İlk növbədə siz xalqınızla dürüst davranmalıyıq və onlara sizə dəstəkləyəcəklər, sizə etibar edəcəklər. Başladığımız bütün proqramlarımızla gəlincə, onların hamısı icra olunub. Azərbaycan daha heç kim deyir və sonra da sübut edə bilməz ki, nə vaxtsa proqram qəbul olunub, sonra isə icra olunmayıb.

Müxbir: Demək asandır, sübut etmək isə çətindir.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli. Mən, demək olar ki, 20 illik prezidentliyəm dövründə söylədiyim hər bir sözə görə məsuliyyət daşıya bilərəm. Millətimizin əldə etdiyi ən böyük nailiyyətlərdən biri işğal altındakı ərazilərin 2 il əvvəl azad edilməsi oldu. Bu, həm də tarixi nailiyyət idi, bəlkə də, ən mühüm tarixi nailiyyət.

Müxbir: Cənab Prezident, Sizin enerji böhranı haqqında danışmağınız xahiş edirəm. Bu, həm də bu il Dünya İqtisadi Forumunda müzakirə olunan ən mühüm mövzulardan biridir. Enerji böhranı başlayandan Sizin ölkəniz strateji cəhətdən başqaları ilə əməkdaşlıq edir ki, Azərbaycanın global problemlərin həllində mühüm rol oynamasını təmin etsin. Cənab Prezident, ətraflı danışa bilərsinizmi, bu ideyaları strateji cəhətdən irəli sürməyi, Dünya İqtisadi Forumunda deyildiyi kimi, maraqlı tərəfləri bir araya gətirməyi və bunu belə aktual vaxtda etməyi necə bacardınız? Mən həmçinin bu enerji böhranının gedişatını Sizin necə gördüyünüzü eşitmək istərdim.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bizim bu sahədəki təşəbbüslərimizə və nailiyyətlərimizə gəlincə, ilk növbədə biz enerji təhlükəsizliyinə gedən yolun başlanğıcında yaxşı sərmayə mühtiyatımız var və hətta ixrac marşrutlarına malik olmadan neft-qaz sahəsinə coxmıyadıq in-

vestisiyalar cəlb etməyə nail olmuşuq. Biz ilkin sərmayələri cəlb edərkən kəmərlərimiz yox idi. Kəmərlər sonra inşa olundu. Bu kəmərləri inşa etmək üçün biz tranzitorlarla, qonşularımızla razılaşmalı idik. Biz hər kəs üçün uduşlu bir vəziyyət yaratmalı idik, ədalətli olmalı idik, əməkdaşlıq və dəstəyə hazır olmalı idik. Mən enerji siyasətimizdə hər zaman demişəm ki, Azərbaycan istehsalçı olaraq tranzit dövlətlər və istehlakçılar arasında balans qoruyacaq. Balans olmasa, bu iş uğursuz olacaq. Enerji prosesinin hər bir hissəsinin sözsüz ki, töhfədən asılı olaraq öz mənfəət payı olmalıdır, bu, ədalətli olmalıdır. Biz hər zaman ədalətli olmuşuq. Ona görə də biz 2 il bundan əvvəl Bakıdan Cənubi Avropaya gedən 3500 kilometr uzunluğunda "Cənub qaz dəhlizi"nin tikintisini tamamladıq. Onun bir hissəsi dənizin altından, bir hissəsi yüksək dağlıq ərazidən keçir, bu, 7 ölkəni, 10-dan çox şirkəti, aparıcı maliyyə institutlarını - Dünya Bankını, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankını, Asiya İnfrastruktur və İnvestisiya Bankını, Avropa İnvestisiya Bankını və Asiya İnkişaf Bankını əhatə edən texniki cəhətdən çox mürəkkəb və çox bahalı layihədir. Beş aparıcı maliyyə institutunun hamısı buna öz töhfəsini verib.

Biz komanda işini qurmağa nail olduq. Biz bu işi məhz belə qura bildik. İndi - bütün bu infrastruktur layihələrinin hazır olduğu bir vaxtda belə alındı ki, bizim qazımıza indiyədək olduğundan daha çox ehtiyac var. Çünki Avropada qaz çatışmazlığı var və bizim Avropaya kömərimiz enerji təhlükəsizliyinə töhfənin elementlərindən biridir. Ötən il biz Avropa bazarına qaz ixracını iki dəfə artırmaq üçün Avropa Komissiyası ilə sənəd imzaladıq. Biz 5 il ərzində bu hədəfə nail olacağıq, bu mümkündür, baxmayaraq ki, asan olmayacaq. Azərbaycan sözsüz ki, təbii qazın çox böyük təchizatçısı deyil, lakin biz Şərqi və Cənubi Avropada bazarımıza və gələcəkdə daha çox qaz hasil edəcək, coğrafiyamızı genişləndirəcəyik.

Müxbir: Siz deyirsiniz ki, hazırsınız. Şans sizin tərəfinizdə olacaq.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bəli.

Müxbir: Siz bunu nəzərdə tutursunuz?

Prezident İlham ƏLİYEV: Tamamilə doğrudur.

Müxbir: İndi dünyaya nəzər salın. Dünya İqtisadi Forumunun mövzusu "Parçalanmış dünyada əməkdaşlıq"dır. Bu mövzunun seçilməsinin səbəbi ondan ibarətdir ki, əməkdaşlıq etmək çətinidir. Bu mənada ölkənizin lideri olaraq və hazırda dünyanın çağırışlarına qarşı konstruktiv rol oynayarkən Siz əməkdaşlığın mənasını necə görürsünüz? Əməkdaşlığı çətinləşdirən nədir?

Prezident İlham ƏLİYEV: Düşünürəm ki, bəzi ölkələrin ambisiyaları, regionda və ya dünyada bir növ liderlik uğrunda mübarizə, potensialın düzgün hesablanmaması, qarşınızdakının, opponentinin olduğundan aşağı qiymətləndirilməsi. Bu, etimadsızlığa, gərginliyə və müharibələrə gətirib çıxarır. Bizim siyasətimiz hər zaman, sözün əsl mənasında, əməkdaşlığa əsaslanır, çünki biz qəti surətdə inanırıq ki, yalnız əməkdaşlıq sayəsində uğur qazana bilərsiniz. Nə qədər çox versəniz, nə qədər çox yərdim etsəniz, bir o qədər çox əldə edə bilərsiniz. Dünya bunun üzərində qurulub.

Prezident İlham ƏLİYEV: Bizim bu sahədəki təşəbbüslərimizə və nailiyyətlərimizə gəlincə, ilk növbədə biz enerji təhlükəsizliyinə gedən yolun başlanğıcında yaxşı sərmayə mühtiyatımız var və hətta ixrac marşrutlarına malik olmadan neft-qaz sahəsinə coxmıyadıq in-

Ardi 3-cü sahə.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin İsveçrəyə səfəri

Prezident İlham Əliyevin Davosda Latviya Prezidenti ilə görüşü olub

Yanvarın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Davosda Latviya Respublikasının Prezidenti Egils Levits ilə görüşü olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Prezident İlham Əliyev Latviyaya səfərini məmnunluqla xatırladı və Prezident Egils Levitsi Azərbaycan səfərə dəvət etdi.

Dövləti minnətdarlıqla qəbul edən Prezident Egils Levits Azərbaycanın Latviya

yanın çox önəmli tərəfdaşı olduğunu bildirdi.

Söhbət zamanı Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinə də toxunuldu. Latviyanın Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə əlaqələrini daim dəstəklədiyini qeyd olundu. Həmçinin Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində və qaza tələbatının ödənilməsində oynadığı rol yüksək qiymətləndirildi. Azərbaycanın Avropa İttifaqı ölkələrinə potensial elektrik enerjisi ixrac edən ölkə kimi imkanlarının artacağı bildirildi, bu

xüsusda Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi ilə bağlı ötən ilin dekabrında Buxarestdə imzalanmış sazişin əhəmiyyəti qeyd edildi.

Söhbət zamanı Azərbaycanın Orta dahlizdə yerləşən ölkə olaraq Mərkəzi Asiya ilə Avropa İttifaqı arasında mühüm nəqliyyat daşımalarının həyata keçirilməsində önəmli rolunu vurğulandı.

Görüşdə Latviya ilə Azərbaycan arasında BMT və digər beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri də qeyd olundu. Latviya Prezidenti Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Qoşulmama Hərəkatının Sədri kimi fəaliyyətini xüsusilə qeyd etdi.

Prezident Egils Levits həmçinin Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi çərçivəsində bir sıra təşəbbüslərə imza atıldığını bildirdi, xüsusilə COVID-19-a qarşı mübarizə istiqamətində uğurlu fəaliyyətini vurğuladı.

Davosda Azərbaycanın enerji layihələrinin genişləndirilməsi məsələləri müzakirə edilib

Əvvəli 1-ci sahə.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə BP şirkətinin Azərbaycanın uzun müddət fəaliyyət göstərdiyi vurğulandı. Azərbaycanın enerji layihələrinin yeni mərhələyə keçdiyi, qaz həcminin artırılması, bərpaolunan enerji layihələrində BP şirkətinin daha fəal iştirakı, mövcud layihələrin genişləndirilməsi məsələləri müzakirə olundu.

Bernard Luni uzunmüddətli strateji əməkdaşlığa görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.

BP Qrupunun baş icraçı direktoru Azərbaycanla əldə olunmuş böyük nailiyyətlər və sürətli inkişaf prosesləri ilə bağlı Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdı. Dünyada böyük maliyyə çətinliklərinə baxmayaraq, Azərbaycanın qazandığı uğurları önəmli vurğulayan Bernard Luni eyni zamanda azad edilmiş ərazilərdə inşaat infrastrukturuna sahəsində görülən genişmiqyaslı işləri qeyd etdi. Bernard Luni əminliklə bildirdi ki, Azərbaycanla əldə olunan nailiyyətlər böyük inkişaf proseslərinin başlanğıcıdır.

Prezident İlham Əliyev Davosda BMT-nin Məskunlaşma Programının icraçı direktoru ilə görüşüb

Yanvarın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Davosda BMT-nin Məskunlaşma Programının icraçı direktoru xanım Maimuna Mohd Şərif ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə Prezident İlham Əliyev xanım Maimuna Mohd Şərif ilə Bakıda və Ağdamda Milli Şəhərsalma Forumu zamanı keçirdiyi görüşləri xatırladı.

Maimuna Mohd Şərif Azərbaycana səfərini məmnunluqla xatırladı və BMT-nin Məskunlaşma Programının fəaliyyətinə verdiyi dəstəyə görə ölkəmizə təşəkkürünü bildirdi. O, hazırda Azərbaycanın UN-HABITAT-a könüllü maliyyə ianələrinə görə dünya ölkələri arasında aparıcı dövlət olduğunu dedi.

UN-HABITAT-ın icraçı direktoru Azərbaycanın davamlı şəhər planlaşdırılması sahəsində çox yaxşı nəticələrinin olduğunu

və bu istiqamətdə fəaliyyətini davam etdiriyini vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın BMT-nin Məskunlaşma Programının məqsəd və məramlarını dəstəklədiyini, UN-HABITAT-ın dünya miqyasında çox önəmli və vacib missiya həyata keçirdiyini qeyd edərək, bundan sonra da Azərbaycanın bu təşkilatın fəaliyyətinə dəstək verəcəyini bildirdi. Maimuna Mohd Şərif Azərbaycanın şəhər planlaşdırılması sahəsində təcrübəsinin dünya ölkələri üçün də maraqlı olduğunu qeyd etdi.

Söhbət zamanı BMT-nin Məskunlaşma Programı ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın bundan sonra da inkişafı və növbəti Milli Şəhərsalma Forumunun keçirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Xanım icraçı direktor Azərbaycanın UN-HABITAT-ın altstrukturlarının fəaliyyətində yaxından iştirak etdiyini və müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsini də məmnunluqla vurğuladı.

Qırğızıstan ilə dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrinə xüsusi əhəmiyyət veririk

Əvvəli 1-ci sahə.

Qarşılıqlı səfərlər, müntəzəm təmaslar, müxtəlif sahələrdə imzalanan sənədlər əməkdaşlığımızın yüksək inkişaf dinamikasından xəbər verir. Xüsusilə də keçən il qarşılıqlı əlaqələrimizə həyata keçirdiyimiz səfərlər ikitərəfli əlaqələrimizin keyfiyyətə yeni pilləyə qaldırılmasında vacib rol oynamışdır. Sevindiricidir ki, həm Bakıda, həm də Bişkekə Sizinlə apardığımız müzakirələr, əldə etdiyimiz razılaşmalar və imzaladığımız çoxsaylı mühüm sənədlər Azərbaycan-Qırğızıstan tərəfdaşlığının bütün sahələrdə inkişafına və yeni məzmunla zənginləşməsinə tökan vermişdir.

İnanıram ki, hazırda ölkələrimiz arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın əhatə dairəsinin genişləndirilməsi üçün formalaşmış əlverişli şəraitdən səmərəli istifadə edərək əlaqələrimizin möhkəmlənməsinə, həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əsasda səmərəli işbirliyinə daha da dərinləşməsinə nail olacağıq.

Sizi bir daha səmimiyyətlə təbrik edir, möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, işlərinizdə müvəffəqiyyətlər, qarşıda Qırğızıstan xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 16 yanvar 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Hörmətli İlham Heydər oğlu.

2023-cü ilin əvvəli yuvarlıq tarixlə - Qırğız Respublikası və Azərbaycan Respublikası arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi ilə əlamətdardır. Bu tarixi hadisə münasibətilə Sizi və qarşıda Azərbaycan xalqını təbrik etməyə ürəkdən şadam.

Fəxr edirik ki, xalqlarımız arasında çoxsərlilik dostluq, dil, mədəniyyət, din və tarix baxımından yaxınlıq tellərinin möhkəm bünövrəsi üzərində qurulmuş qarşılıqlı münasibətlər dövlətlər arasında və diplomatik status kəsb edib.

Ticarət-iqtisadi, nəqliyyat-logistika və mədəni-humanitar sahələrdə ötən il bizim aprel və oktyabr aylarındakı qarşılıqlı səfərlərimizin yekunlarına əsasən strateji müstəviyə qalxmış siyasi əlaqələrimizin birgə səylərimizlə əldə edilmiş səviyyəsini yüksək qiymətləndiririk.

Əminəm ki, birgə söylərimiz sayəsində xalqlarımız arasında dostluq münasibətləri bundan sonra da inkişaf edəcək və möhkəmlənəcək, gələcəkdə də ardıcıl xarakter daşıyacaq.

Zati-aliləri, Sizə möhkəm cansağlığı, ali dövləti fəaliyyətinizdə uğurlar, Azərbaycan xalqına sülh və firavanlıq arzu edirik.

Hörmətlə,

Sadur JAPAROV,
Qırğız Respublikasının Prezidenti

Davosda Azərbaycana maraq böyükdür

Bunu Prezident İlham Əliyevin keçirdiyi görüşlər də təsdiqləyir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Dünya İqtisadi Forumunun illik toplantısında iştirak etmək üçün İsveçrə Konfederasiyasında səfərdədir.

Bu ilki forum "Fraqmentasiya olmuş dünyada əməkdaşlıq" mövzusunda keçirilir. Koronavirus pandemiyası başlayan bəri ilk dəfə olaraq yenidən öz önəmli formatında baş tutan forumda dünyanın 130-dan çox ölkəsindən 2700-dən çox yüksək rəqabətli siyasət, elm, iqtisadiyyat və media mənşələri bir araya gəlirlər.

Qlobal məsələlər müzakirə mövzusu

Forumda BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş, Avropa Komissiyasının prezidenti Ursula Fon der Lyayen, NATO-nun Baş katibi Yens Stoltenberq, o cümlədən 52 dövlət və hökumət başçısı, 700-dən çox təşkilat rəhbəri, dünyanın ən nüfuzlu 600-dən artıq şirkətinin rəhbərləri iştirak edirlər. Lakin bu ilki forum həm də bir sıra siyasi məqamları ilə dünyanın diqqət mərkəzindədir. Belə ki, pandemiya başlayan bəri ilk dəfədir yüksək rəqabətli Çin nümayəndələri heyəti forumda iştirak edir. Rusiya isə forumda təmsil olunmur.

Davos İqtisadi Forumunun bu ilki gündəliyində enerji, iqlim və təbii üçün yeni sistem kontekstində mövcud enerji və orzaq böhranlarının həll edilməsi əsas müzakirə mövzularından biri olacaq. Başqa bir müzakirə mövzusu yüksək inflyasiya, aşağı artım, yüksəkborlu iqtisadiyyatlar kimi problemlərin həllində rol oynayan investisiyanın, ticarətin və infrastrukturun yeni sistemlər vasitəsilə inkişaf yollarıdır. O cümlədən Dördüncü Sənaye İnkilabı, iqlim dəyişikliyi və geosiyasi bölünmələr şəraitində özlə sektorunda innovasiya və dayanıqlılıq artırmaq üçün potensial texnologiyalardan istifadə ətrafında mövzular da forumun gündəliyinə daxil edilib.

Qlobal iqtisadi böhran çərçivəsində iş yerlərinin bağlanması, məşğulluğun azalması, real gəlirlərin düşməsi

kimi sosial problemlərin təhsilə, insan kapitalına və səhiyyəyə investisiyaların artırılması ilə aradan qaldırılmasının mümkünliyü də müzakirə mövzusu.

Rəsmi açılış mərasimində forumun təsisçisi Klaus Şvab iştirakçıların mövcud böhranların həlli yollarını tapma biləcəklərinə də ümid etdiyini vurğulayıb.

Azərbaycan Prezidentinin yüksək nüfuzunun təəcəssümü

Dünya İqtisadi Forumunda Azərbaycana həmişə böyük maraq olub. Çünki Azərbaycandakı inkişaf tendensiyaları, ölkənin global problemlərin həlli ilə bağlı təşəbbüsləri, xüsusən enerji təhlükəsizliyinə, dünyada sülhün bərqərar olunmasına verdiyi töhfələr beynəlxalq səviyyədə hər zaman təqdir olunub.

Qlobal məsələlərin müzakirə edildiyi, mühüm qərarların qəbul olunduğu, dünyanın siyasi-iqtisadi elitasının iştirak etdiyi Dünya İqtisadi Forumuna İlham Əliyevin dəvət alması Azərbaycan Prezidentinin yüksək siyasi nüfuzunun təəcəssümüdür.

Azərbaycan Prezidentinin hər il keçirilən Davos İqtisadi Forumunda iştirakı dünyanın siyasi elitasının, nəhəng biznes strukturlarının və nüfuzlu KİV-lərin diqqət mərkəzində olur. Prezident İlham Əliyevin Davosda keçirdiyi çoxsaylı görüşlər, iştirak etdiyi sessiyalar siyasi-iqtisadi dairələr, media qurumları tərəfindən maraqla izlənilir. Eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin iştirak etdiyi sessiyalar Davosun siyasi elitasının, nəhəng biznes strukturlarının və nüfuzlu KİV-lərin diqqət mərkəzində olur.

Eyni zamanda forumun Azərbaycanın haqq işinin, Vətən müharibəsindən sonra yaratdığı yeni realitetlərin dünyaya yaxından tanıtılmasında böyük rol olacaq. Bu baxımdan Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçirdiyi bərpa və yenidənqurma işlərində forumdan sonra iştirak etmək istəyən şirkətlərin sayının da artacağı gözlənilir.

Prezident İlham Əliyevin Davosda bu ilki səfər qrafiki də ötən illərdə olduğu kimi zəngindir. Ötən günlərdə Prezident İlham Əliyevlə Niderlandın "Damen Shipyards Group" şirkətinin icraçı direktoru və səhmdarı Arnout Damen, "CISCO" şirkəti

tinin global innovasiyalar üzrə vitse-prezidenti Qay Dirdir, "Fortescue Future Industries" şirkətinin sədri Endrü Forest, "The Goldman Sachs Group Inc." şirkətinin global məsələlər üzrə prezidenti Cared Kohen, "Kromatix SA" şirkətinin baş icraçı direktoru Rafik Hanbali, "Signify" şirkətinin baş icraçı direktoru Erik Rondolat, "Carlsberg Group" şirkətinin prezidenti və baş icraçı direktoru Kes t'Hart ilə görüşüb.

Bu şirkətlər müxtəlif sahələrdə ixtisaslaşmış və onların arasında Azərbaycanla əməkdaşlıq edənlər də var. Məsələn, ölkəmizlə "CISCO", "The Goldman Sachs Group Inc.", "Damen Shipyards Group" şirkətləri arasında uğurlu əməkdaşlıq həyata keçirilib. "Signify" işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə "ağıllı" layihələrin həyata keçirilməsində iştirak edir. "Kromatix SA" şirkəti isə Ələt Azad İqtisadi Zonasında müəssisənin yaradılmasını, Cəbrayıl rayonunda məktəbin binasının üzlənməsi ilə bağlı layihə həyata keçirməyi planlaşdırır.

Forum Azərbaycanın haqq işini dünyaya daha yaxından tanıdacaq

50-ci dəfə keçirilən Davos İqtisadi Forumunun Azərbaycan üçün uğurlu olacağı şübhəsizdir. Bu toplantı Azərbaycanın dünya birliyində və regiondakı yerini və mühüm rolunu bir daha beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim edəcək. Dünya bir daha sabit ölkə kimi Azərbaycanın inkişafının davamlı olduğunu görəcək.

Eyni zamanda forumun Azərbaycanın haqq işinin, Vətən müharibəsindən sonra yaratdığı yeni realitetlərin dünyaya yaxından tanıtılmasında böyük rol olacaq. Bu baxımdan Azərbaycanın Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçirdiyi bərpa və yenidənqurma işlərində forumdan sonra iştirak etmək istəyən şirkətlərin sayının da artacağı gözlənilir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsində əməliyyat müşavirəsi keçirilib

Ötən il paytaxtın polis orqanlarının cinayətkarlıqla mübarizə sahəsindəki xidməti fəaliyyəti müsbət qiymətləndirilib

Yanvarın 18-də daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazovun iştirakı ilə Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsində 2022-ci ilin yekunlarına həsr olunmuş geniş əməliyyat müşavirəsi keçirilib.

Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Vilayət Eyvazov 2022-ci ildə paytaxtın polis orqanlarının cinayətkarlıqla mübarizə və ictimai təhlükəsizliyin təmin edilməsi sahəsindəki xidməti fəaliyyətini, ümumən, müsbət qiymətləndirib. Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin, eləcə də onun aidiyyəti struktur qurumlarının və rayon polis idarələrinin rəhbər heyətindən 2023-cü ildə xidməti fəaliyyətdə əsas diqqəti şəxsi heyət arasında nizam-intizamın möhkəmləndirilməsinə, cinayətkarlığın və digər hüquqazidd əməllərin qarşısının qətiyyətlə alınmasına, insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının etibarlı qorunmasına, ən əsası isə vətəndaşların təhlükəsizliyinin yüksək səviyyədə təmin olunmasına yönəltməyi tələb edib.

Sonra Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəisi polis general-mayoru Əkbər İsmayılov hesabat dövrünün yekunları və qarşıda duran vəzifələr barədə məruzə ilə çıxış edib.

Məruzə ətrafında çıxış edən paytaxtın rayon polis idarələrinin rəisləri görüşün işlər, əldə olunan nəticələr, eyni zamanda xidməti fəaliyyətdə yol verilən

nöqsan və çatışmazlıqların aradan qaldırılması ilə bağlı planlaşdırılan tədbirlər barədə hesabat veriblər.

Əməliyyat müşavirəsinə yekun vuran nazir vətəndaşların mənzilbaşına rahat və təhlükəsiz çatmaları üçün aidiyyəti orqanlarla birlikdə paytaxtda nəqliyyat sığlının və txacların qarşısının alınmasını, yolların kənarında qeyri-qanuni saxlanılan və nəqliyyatın normal axımına maneçilik törədən avtomobillərin kənarlaşdırılmasını, eləcə də sərnişindəşım sahəsindəki nöqsanların aradan qaldırılmasının vacibliyinə toxunub.

Ümumbəşəri bəlayə çevrilmiş narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizədə diqqət çəkən nazir V.Eyvazov antinarkotik təbliğatın daha da gücləndirilməsi, bu məqsədlə təhsil müəssisələrində gənclərlə mütəmadi görüşlərin keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışıb, narkotiklərlə mübarizədə vətəndaşların da polisə dəstək olduğunu qeyd edərək onlara təşəkkürünü bildirdi.

Qanunla müəyyənləşdirilən vəzifələrin yüksək səviyyədə icrası üçün lazımı şəraitin yaradıldığını, daxili işlər orqan və hissələrinin dövlət qayğısı ilə hərtərəfli əhatə olunduğunu məmnunluqla vurğulayan general-polkovnik V.Eyvazov əminliyini bildirdi ki, bu ali diqqət və etimada cavab olaraq Bakı şəhər polis qorunmasının şəxsi heyəti xidməti barından bundan sonra da layiqincə yerinə yetirəcək.

Heydər ƏLİYEV: "Azərbaycan xalqı 20 Yanvarda hərbi, siyasi, mənəvi təcavüzə məruz qalsa da, öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadıq olduğunu, Vətənin azadlığı və müstəqilliyi naminə ən ağır sınaqlara sinə gərmək, hətta şəhid vermək əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirdi".

Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqına, Azərbaycan KP MK, Respublikanın Ali Soveti və Nazirlər Sovetinə teleqramı

Azərbaycan xalqına!
Bakı şəhərinə sovet ordusu hissələrinin yeridilməsi ilə əlaqədar xalqımızın başına gəlmiş faciədən - dinc əhəlinin qırılmasından böyük ürək ağrısı ilə xəbər tutdum. Bu matəm günündə həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Azərbaycan xalqına dərin hüznə başsağlığı verirəm.

Mən bu düşünülmüş aksiyanı pisləyir, onu antihumanist, antidemokratik, qanunazidd hesab edirəm. Bu ağır gündə sizi ağıllı-kamallı olmağa, həmrəyliyə və birliyə çağırıram.

Mənim teleqramımın respublika mətbuatında dərc olunmasını, radio, televiziya ilə verilməsini, matəm mitinqində oxunmasını xahiş edirəm.

Heydər ƏLİYEV,
21 yanvar 1990-cı il, Moskva

Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında çıxışı

7 mart 1991-ci il

... 1990-cı il yanvarın 20-də ittifaq dövləti tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı hərbi təcavüz edilmişdir. Heç bir əsas olmadan, xəbər vermədən, dövlət qanunlarını kobudcasına pozaraq, Bakı şəhərinə müasir silahlı sovet ordusunun qoşun hissələri yeridilmiş, onlar vəhşilik, qəddarlıq etmiş, nəticədə nəhaq qan tökülmüş, yüzlərlə adam həlak olmuş, xəsarət almış, itkin düşmüşdür.

Təəssüf ki, bu təcavüz indiyə qədər davam edir. Bir ildən artıqdır ki, Azərbaycanın paytaxtı fəvqəladə vəziyyətə gətirilmişdir. Bizim sessiyamız da bu şəraitdə keçirilir. Bir ildən artıqdır ki, Azərbaycan xalqı şəhidlərə matəm saxlayır. Respublikanın səhərlərində, qəsəbələrində, kəndlərində şəhidlərin xatirəsinə abidələr ucaldılır. Fəqət qatillər indiyə qədər aşkar olunmayıb. Buna heç vaxt vəchlə bəraət qazandırmaq olmaz. Bu məsələ müzakirə olunmalıdır. 20 Yanvar faciəsinə Ali Sovetin sessiyası siyasi qiymət verməlidir, onun günahkarlarını müəyyən etməlidir. Deputat Qarayevin

məruzəsindəki məlumatlar buna tam əsas verir. Məsələnin müzakirəsinin təxirə salınması, uzadılması 20 Yanvar faciəsinə ört-basdır etmək niyyəti kimi qəbul oluna bilər. Buna yol vermək olmaz.

Xalq deputatı kimi Bakıda bir ildən artıq müddətə fəvqəladə vəziyyətin hökm sürməsinə başa düşə bilmirəm. Aydın deyil ki, sovet ordusunun qoşun hissələri kimi kimdən qoruyur.

Bəziləri deyir ki, 20 Yanvarda Bakıya çağırılmamış qoşun hissələri gəlibdir. Əgər onlar, doğrudan da, çağırılmamışdırlarsa, respublika dövləti öz suveren hüquqlarında istifadə edərkən onları dərhal geri qaytarmalı idi. Lakin belə olmayıb. Əksinə, qoşunların Bakıda indiyə qədər saxlanılması zəruri hesab olunur.

Elmira Qafarovanın "vətəndaş müharibəsi baş verər" sözləri ilə deputatları və xalqı qorxutması da əsassızdır. Anlamaq olmur: kim kiminlə müharibəyə hazırlayıb? Bu çox ciddi məsələdir. Əgər belə bir təhlükə varsa, məsələ Ali Sovetin sessiyasında müzakirə olunmalı, lazımı tədbir görülməlidir.

Heydər Əliyevin SSRİ Nazirlər Kabinetinin partiya təşkilatına müraciəti

Sizin nəzərinizə çatdırıram ki, mən Sov.İKP-dən çıxmaq qərarına gəldim. Dərhal xəbərdarlıq edirəm ki, bu, sadəcə, "dəbə" uymaq deyil, son illər özində keçdiyim ağır məyusluqların məşəqqətləri və hadisələrinin yadına düşməsi kimi qəbul oluna bilər.

Məni bu addımı atmağa məcbur edən başlıca səbəblər aşağıdakılardır:

Birincisi, hələ 1990-cı ilin yanvarında Mərkəzin və Azərbaycan KP-nin siyasi rəhbərliyi altında Azərbaycan xalqına qarşı edilmiş hərbi təcavüzdən sonra mənə Sov.İKP sıralarından çıxmaq fikri yarandı. Yanvar hadisələrində yüzlərlə adam öldürüldü və şikəst edildi. Bu antihumanist, konstitusiyaya və hüquqazidd hərəkəti ittiham edərək Sov.İKP və Azərbaycan KP MK-nin bu cinayətin üstünü açacağına və günahkarları üzə çıxaraacağına ümid bağlayırdım.

Özümü ələ alıb səbirlə gözlədim. Çıxışlarıma cavab əvəzinə çox çəkmədi ki, "Pravda"dən başlayaraq partiyanın mətbu orqanlarında mənə qarşı hücumlar təşkil edildi. Mənə qarşı yönəldilmiş uydurma faktları əsaslandırılmış şəkildə həmin kütləvi informasiya vasitələrinin özündə təzib etmək cəhdlərim boş çıxdı.

Yeni də qurmanın əsas nailiyyəti olan aşkarlıq özünü birtərəfli göstərirdi.

Yanvar faciəsinin günahkarlarını üzə çıxarmaq və cəzalandırmaq haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin, ayrı-ayrı vətəndaşların, görkəmli ziyalıların müraciətlərini Azərbaycan kommunist rəhbərliyi qətiyyətlə rədd edirdi.

Artıq il yarım keçib. Nəinki bu dəhşətli cinayətlərin hamıya çoxdan məlum olan günahkarları üzə çıxarılmayıb, əksinə, bunları ört-basdır etmək üçün əllərindən gələni

edirlər. Ümid edirlər ki, zaman keçdikcə bu faciə unudulacaq. Ancaq tarix dəfələrlə sübut etmişdir ki, doğma xalqa qarşı yönəldilmiş qanlı cinayətləri on illər keçsə də, unutmaq və bağışlamaq mümkün deyil.

... Bütün yuxarıda ifadə etdiklərim məni bu axırıncı addımı atmağa və Sov.İKP sıralarından çıxmaq haqqında bəyanat verməyə məcbur etdi; baxmayaraq ki, bu qərara gəlmək mənim üçün olduqca çətin olub.

Mən kommunist ailəsində böyümüşəm və bütün şüurlu həyatım Kommunist partiyası ilə bağlı olub. 1943-cü ildə 20 yaşında ikən öz taleyimi bolşeviklər partiyasına bağlamışam. Kommunist partiyasının ideallarına varlıqla inanmışam və onun planlarının həyata keçirilməsində fəal iştirak etmişəm.

İndi bütün bu inamlarım məhv olub. Yeniləşən partiya və respublikaların yeniləşən itti-

faqi haqqında sayısız-hesabsız bəyanatlar yenə də xalqı aldatmaqdadır.

Xalqa açıq və doğrusunu demək lazımdır ki, bizim ölkədə kommunizm eksperimenti, sosializm yolu özünü doğrultmadı, zorakılıqla yaranan və saxlanan respublikaların ittifaqı süquta uğramışdır.

Bu bəyanatdan sonra qarşıma çıxma biləcək çətinlikləri təsəvvür edir, hər cür hücumları və mənəvi zərbələri qabaqcadan görürəm.

Partiyanın keçdiyi yolun ayıq təhlili məni yuxarıda bəyan etdiyim indiki mövqeyə gətirdi.

Bununla belə üzərimə düşən məsuliyyətin dərəcəsini də başa düşürəm. Sov.İKP sıralarını tərk edərkən, mən bütün təmiz və namuslu kommunistlərə hörmət bəslədiyimi bildirirəm.

Heydər ƏLİYEV,
19 iyul 1991-ci il

Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında çıxışı

29 avqust 1991-ci il

... 20 Yanvar faciəsi dövründən il yarımından çox vaxt keçir. Bu gün burada da, bu salonda cürbəcür söhbətlər gedir. Bir qrup bir fikirdədir, mənə qabaq çıxış edən Rəhimov başqa fikirdədir. Mən sual verirəm Ali Sovetin sədri Elmira Qafarovaya, Azərbaycan Prezidenti Ayaz Mütəllibova. Nə üçün indiyə qədər bu məsələyə siyasi qiymət verilməyib? Tamerlan Qarayevin verdiyi arayışla mən razı ola bilmərəm. Çünki bu məsələnin hom siyasi tərəfi var, hom hüquqi tərəfi var. Bu məsələyə dərhal siyasi qiymət vermək olardı. O ki qaldı məsələnin hüquqi cəhətinə, ayrı-ayrı adamların məsuliyyəti cəlb olunmasına, onu şübhəsiz ki, istintaq yolu ilə aydınlaşdırmaq lazımdır. Buna siyasi qiymət verilmədiyinə görə başqa tədbirlər həyata keçirmək olmur.

Elmira Qafarova: Verilib, sessiyada, ayın 20-də.

Heydər Əliyev: Bəs verilibsə, kim bu hərbi təcavüzün günahkarıdır? Bu günləri deyirlər

ki, Yazov, Kryuçkov, Bakatin, Girenko, Qorbaçov. Bu doğrudur. Bəs Azərbaycan rəhbərliyindən kimdir günahkar? Bəli, bu şəxslər də məlumdur. Vəzirov, Qafarova, Mütəllibov və Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin başqa üzvləri. Bəli, əgər başqa adamlar da günahkardırsa, aydınlaşdırmaq lazımdır. Başqa qüvvələr də günahkardırlarsa, demokratik qüvvələr, Xalq Cəbhəsi, onlara da siyasi qiymət vermək lazımdır. Bunları aydınlaşdırmayana qədər Azərbaycanda siyasi sabitliyi əldə etmək olmaz. Əgər bu məsələyə siyasi qiymət verilibsə, Ayaz Mütəllibovdan xahiş edirəm desin, nə üçün Qorbaçov 3 nazirin təyin olunması barədə 9 respublikanın rəhbərlərindən razılıq alarkən, Ayaz Mütəllibov Bakatinin Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsinə sədr təyin olunmasını etiraz etməmişdir? Əgər edibsə, bəs niyə çıxışında demədi? Nə üçün 20 Yanvar faciəsinin günahkarlarından biri olan Vəzirov Azərbaycan Respublikasından Xalq Deputatları Qurulmasını hazırlama Komissiyasına üzv seçilibdi? Onu ora kim təqdim edib? Azərbaycan Respublikasının

rəhbərləri əgər bunu edə bilsələr, onlar Azərbaycan xalqının qarşısında günah edirlər, mən bunu tam açıqlığı ilə demək istəyirəm.

Bütün bu məsələləri aydınlaşdırmadan - şübhəsiz ki, mən də çıxış edən deputatların təklifləri ilə razıyam - Azərbaycanda prezident seçkiləri keçirmək olmaz. Sonra Azərbaycan Respublikası Ali Soveti deputatlarının əksəriyyəti, tam əksəriyyəti kommunist olduqlarına görə, Kommunist Partiyasının rəhbər orqanlarında fəaliyyət göstərən adamlar parlamentə deputat seçildiklərinə görə və Azərbaycan Kommunist Partiyası çox şeylərdə günahkar olduğuna görə mən hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikasının parlamenti buraxılmalıdır və yenidən seçkilər aparılmalıdır. Mən belə koskin çıxış edərkən düşünürəm ki, indi mənim çıxışından sonra xüsusi hazırlanmış adamlar çıxıb mənim oleyhimə sözlər deyəcəklər. Mən bu sözlərə öyrənməmişəm. Ona görə də heç narahat olmayın. Mən öz vicdanım qarşısında cavabdeh olaraq bu gün bu çıxışı edirəm.

"20 Yanvar şəhidi" fəxri adının təsis edilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI

1990-cı il yanvarın 20-si Azərbaycan xalqının tarixinə Qanlı Yanvar günü kimi həkk olunmuşdur. Azərbaycanda suveren, demokratik bir dövlət yaratmaq amalı ilə ayağa qalxmış xalqın inam və iradəsinə qırmıq, milli məniyyətini alçaltmaq, milli azadlıq hərəkatını boğmaq məqsədi ilə 1990-cı il yanvarın 20-də sovet ordusunun hərbi hissələri Bakıya və respublikanın bir neçə rayonuna yeridilmişdir. Beləliklə, Azərbaycan xalqına qarşı totalitar kommunist rejimi tərəfindən hərbi təcavüz edilmişdir. Xalqın haqq işinin müdafiəsi naminə küçələrə çıxmış dinc əhaliyə qarşı ağır cinayət törədilmiş, yüzlərlə insan yaralanmış və qəddarcasına qətlə yetirilmişdir.

20 Yanvar həm də xalqımızın qəhrəmanlıq günüdür. Azərbaycan xalqı hərbi, siyasi, mənəvi təcavüzə məruz qalsa da, öz tarixi qəhrəmanlıq ənənələrinə sadıqlığını, Vətənin müstəqilliyini qorumaq üçün şəhid olmaq əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirmişdir. Azadlıq yolunda özünü qurban vermiş şə-

hidlərimizin fədakarlığı xalqımızın qəlbində daim yaşayacaq, gələcək nəsillər üçün qəhrəmanlıq məktəbi olacaqdır.

1990-cı ilin yanvarında Azərbaycanın azadlığı uğrunda şəhid olanların xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədi ilə **qərara alıram**:

1. 1990-cı ilin yanvar faciəsi zamanı həlak olmuş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları üçün "20 Yanvar şəhidi" fəxri adı təsis edilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay ərzində "20 Yanvar şəhidi" fəxri adının əsasnaməsini hazırlayıb təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin.

Heydər ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 31 mart 1998-ci il

QANLI YANVAR - 33 İL

Ulu Öndər Heydər Əliyev vaxtilə 20 Yanvar hadisələrini belə səciyyələndirirdi: "Biz o günlərdən nə qədər çox uzaqlaşsaq, həmin günlərin Azərbaycan xalqının tarixində necə mühüm yer tutduğunu bir o qədər dərinləndiririk. Ancaq bir şey həqiqətdir ki, 1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının həyatında dönüştürücü mərhələ, dönüştürücü nöqtəsi olub".

Zaman keçdikcə, nəsillər dəyişdikcə xalqımız, xüsusən də gənclərimiz tarixi həqiqətləri öyrənməli və gerçəkləri bilməlidirlər. Yaxın tariximizin öyrənilməsi və araşdırılması vacib vəzifə kimi hər bir ziyalının fəaliyyətinin mühüm bir hissəsi olmalıdır. Bu baxımdan 1990-cı ilin 20 Yanvar faciəsi də öyrənilməli və gələcək nəsillərə olduğu kimi çatdırılmalıdır.

Heydər ƏLİYEV: "Bir halda ki, mübarizə lazımdır, deməli, mübarizə aparmalıyam!"

Heydər Əliyev fenomenini araşdırıqca onun böyüklüyünün bir daha heyran olursan. Uzun illər respublikaya rəhbərlik etmiş və ittifaq səviyyəsində mühüm post tutmuş bir şəxsin həyat və fəaliyyəti ciddi maraq doğurmaya bilməz. Təsəffüf deyil ki, bu dövrü haqlı olaraq Heydər Əliyev epoxası adlandırılır.

Heydər Əliyevin böyüklüyünü dərk etməyə və vaxtilə onu cəmiyyətdən təcrid etməyə çalışan və bununla da onun unudulacağını düşünən nankor adamların fəaliyyətinə də təsəffüflənməyə bilməyən. Bu dardüşüncəli adamların Heydər Əliyevi təcrid etməklə, əleyhinə qarayaxma kampaniyası aparmaqla onun siyasət meydanından uzaqlaşdırmaq fikirlərinin məntiqsiz və absurd olduğu sonrakı hadisələr zamanı bir daha təsdiq olundu.

26 iyul 1990-cı ildə Naxçıvanın "Şərq qapısı" qəzetində "Daha susa bilməzdim" adlı müsahibəsində dəhi şəxsiyyət bu hadisələri belə xarakterizə edir: "Təxminən üç il əvvəl mən Siyasi Büronu tərk etmişəm. Əsas səbəb xəstəliyim olub. İnfarkt keçirdim. Həkimlər fəal həyat tərzi üçün ölümünə məhkum etmişdilər. Artıq üç ildir ki, siyasi həyatdan kənardayam. Lakin 1989-cu ilin aprelinədək Sov.İKP Mərkəzi Komitəsinin üzvü, həmçinin SSRİ-nin və bu ilin ortalarında RSFSR Ali sovetlərinin deputatı olmuşam. Mənim fəaliyyət göstərmişəm. Bununla bərabər mən bir sıra qüvvələrin, xüsusilə bəzi kütləvi informasiya vasitələrinin ədalətsizliyinə özümə qarşı qəzəblərini üzərində hiss etmişəm. Mənə elə gəlir ki, bu işdə müəyyən dərəcədə partiya orqanlarının müvafiq dairələrinin əli vardır. Azərbaycanca bu, şübhəli belə idi. Lakin Moskvada da bu cür "hücumlar" təşkil olunurdu. Cəmi il yarım Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi işləyən və fəaliyyəti biabırçı uğursuzluqla başa çatırdı. Ə.Vəzirov bu işin şübhəli ki, təşkilatçısı idi. O, mənə haqqında istər respublika, istərsə də Moskva mətbuatında böhtanlı məqalələr çap olunmasını təşkil edirdi. Mən dözməyə çalışırdım. Əlbəttə, bir insan kimi inciyirdim, axı özümü qarşı belə münasibətlər haqsız idi. Buna görə də 1989-cu ilin aprelinədə təəcübü bir hadisə - Mərkəzi Komitənin 110 üzvünün və üzvlüyə namizədin öz arzusu ilə Mərkəzi Komitədən çıxıb bir zamanda, axırın ki imkan olduğunu nəzərə alıb MK-nin plenumunda çıxış etdim və dedim ki, mənə qarşı böhtançılıq kampaniyası təşkil edilə bilər. Bu, başdan-ayağa haqsızlıqdır. Mən belə hesab edirəm ki, ləyaqətli işləməmişəm. Əlbəttə səhv və nöqsanım da olub. Bunsuz mümkün deyil. Lakin mənə ünvanına deyilən böhtanlar heç biri həqiqətə uyğun deyil. Bu dediklərim uzun müddət üzv olduğum Siyasi Büronun üzvlərinə və çiyən-çiyinə işlədiyim yoldaşlara təsir etmədi. Onlar dediklərimə əhəmiyyət vermədilər.

Sonra mənə bir sıra müxbirlər müaricət etdilər. Mən xeyli müddət müsahibə verdim. Keçən ilin noyabr ayında "Teatralnaya jizn" jurnalının müxbiri Andrey Karaulov mənə müaricət etdi. Mən ona müsahibə verdim. Daha sonra Azərbaycanca bu ilin yanvarın 19-20-nə keçən gecə törədilən cinayət, buraya böyük miqdarda hərbi qüvvə yerləşməsi və bunun da öz növbəsində xeyli insan tələfatına səbəb olması mənə çox pis təsir etdi. Mən daha susa bilməzdim. Buna görə də mən Azərbaycan Respublikasının Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinə gəldim. Burada mətbuat konfransında müxbirlərin suallarına cavab verərək bu hərəkətin antihumanist, antidemokratik, Konstitusiyaya zidd hərəkət olduğunu bildirdim. Mən ölkənin siyasi rəhbərliyini şəxsən Qorbaçovun hərəkətlərini pislədim. Bildirdim ki, Azərbaycanca yaranmış ağır vəziyyəti belə bir tədbirə əl atmadan da nizam salmaq olardı. Lakin mərkəz qanundankənar yolla getdi. Həmin gündən sonra mənə qarşı hücumlar daha da gücləndi. Düz on gün sonra "Pravda" qəzetində mənə qarşı vicdan və insan ləyaqətindən uzaq, cəfəngiyat və hor çir uydurmalarla dolu məqalə çap olundu. Bu vaxtı mən başa düşdüm ki, bir halda ki, mübarizə lazımdır, deməli, mübarizə aparmalıyam!"

Tarixi müsahibədə deyildiyi kimi, artıq hadisələr Heydər Əliyevi mübarizəyə səsləyirdi. Şübhəsiz ki, bu məsələlərdə iki uğursuz siyasətçinin adını çəkməmək mümkün deyil. Bir tərəfdən SSRİ-nin rəhbəri M.Qorbaçovun, digər tərəfdən isə Azərbaycan SSR-nin rəhbəri Ə.Vəzirov kimilərinin böyük şəxsiyyət Heydər Əliyevə qarşı qarayaxma kampaniyası artıq dözlülməz həddə çatmışdı.

Heydər Əliyev qətiyyətinin təntənəsi

Yeri gəlmişkən, tarixi ədalət naminə bu uğursuz siyasi tandem haqqında bir neçə söz deməyi özümü borc bilirəm. Mənəviyyət və siyasi əxlaq baxımından harmoniya təşkil edən bu şəxsləri hansı "keyfiyyət" birləşdirirdi? Heydər Əliyev Azərbaycan SSR Kommunist Partiyasının I katibi seçildikdən sonra Ulu Öndər 40 yaşlı gənc komsomolçu Əbdürrəhman Vəzirovu Azərbaycanın ikinci şəhəri olan Gəncə şəhər partiya komitəsinin birinci katibi kimi mühüm vəzifəyə seçilməsinə təmin etdi. Sonra o, 1974-1976-cı ilə qədər Azərbaycan KP MK səniyə şöbəsinin rəhbəri kimi çalışıb.

1988-ci ildə M.Qorbaçovun təklifi ilə Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi vəzifəsinə təyin edilən Ə.Vəzirovla M.Qorbaçovun Qarabağ münaqişəsinə, 20 Yanvar hadisələrinə və ermənilərə münasibətdə sona qədər eyni mövqə nümayiş etdirdilər.

Ermənilərin çox olduğu Stavropol kimi bir bölgədə I katib işləyən M.Qorbaçovun müsəlman-türk xalqlarına olan anormal münasibəti özünü çox gözəlletmədi. SSRİ KP MK-nin birinci katibi seçilən M.Qorbaçov uzun illər Qazaxıstana uğurlu rəhbərlik etmiş Sov. İKP. MK Siyasi Bürosunun üzvü Dinnmohammad Kunayevi heç bir lüzum olmadan vəzifədən çıxararaq yerinə Moskvadan gətirilən Kolbini qoymuşdu. Qazaxların buna kütləvi etirazını M.Qorbaçov ilk dəfə ordundan qüvvəsindən istifadə edərək qırğınları törətməklə, qanunsuz həbslər həyata keçirməklə yatırırdı.

Qazağıstan, Almatı hadisələri Siyasi Büro üzvləri arasında kəskin fikir ayrılığına səbəb olmuşdu. Buna etiraz bildirən Siyasi Büro üzvü Heydər Əliyev və Siyasi Büro üzvlüyünə namizəd Şərif Rəşidov arzu edilməz şəxslərə çevrilmişdilər.

Yuxarıda qeyd edilənlərdən M.Qorbaçovun Heydər Əliyevə münasibətinin anatomiyasını anlamaq çətin deyil. Amma Heydər Əliyevin etimad göstərdiyi və vəzifə pillələrində irəli çəkdiyi Ə.Vəzirov və A.Mütəllibovun riyakar münasibəti anlaşılan deyil. Heydər Əliyevin özünün bu məsələlərə münasibəti maraq doğurur.

Heydər Əliyevin Naxçıvana gölşindən sonra 26 iyul 1990-cı ildə "Şərq qapısı" qəzetinə ilk müsahibəsində jurnalist M.Möhsün ona belə bir sual ünvanlayır:

- *Yoldaş Əliyev, Siz bir anlığa mənə yerimdə olsaydınız. Heydər Əliyevə ən başlıca sualınız nə olardı?*

- *(Xeyli güldür) Hansı sualı verədim? Çox salı verədim (yənə güldür).*

- *Başlıca sual?*

- *Başlıca sual? Soruşardım ki, ay Əliyev, bəzi adamlar niyə yaxşı tanınmısan?*

Dahi siyasətçinin özünü verirdiyi bu ritorik sualın arxasında böyük həqiqətlər dayanırdı. Birmənalı şəkildə demək olar ki, Heydər Əliyevin gənc kadr kimi böyük etimad göstərərək vaxtilə vəzifə trampilinlərində sürətlə irəli çəkdiyi, sonradan Azərbaycana rəhbərlik etmiş Əbdürrəhman Vəzirov və Ayaz Mütəllibov birinci sıralarda gedir. Azərbaycan tarixinə qara ləkə kimi düşmüş 20 Yanvar və Xocalı faciələri bu iki şəxsin adını tarixə təqsisir kimi yazıb.

20 Yanvar hadisələrinin xronologiyasını vərəqlədikcə, Heydər Əliyevlə bağlı maraqlı bir hadisə diqqətimi cəlb etdi. Odur ki, məqalənin bu hissəsinə gizlədilmiş teleqram yarımbaşlığını seçdim.

Gizlədilmiş teleqram

Sov. İKP-nin Siyasi Bürosundan istefa vermisi təqəddü kimi Moskvada yaşayan Heydər Əliyevi siyasi hadisələrdən kənarlaşdırmaq, onun əleyhinə qarayaxma kampaniyası apararaq ləkələmək, dövlət xadimi kimi sirdən çıxararaq siyasət meydanından tamamilə uzaqlaşdırmaq prosesi geniş vüsət almışdı. Azərbaycanda başlanan Milli Azadlıq Hərəkatının genişlənməsinin qarşısını almaq və Azərbaycan xalqının iradəsini qırmaq məqsədilə sovet rəhbərliyi yerli nökrərlərin əli ilə sovet ordu hissələrinin qanunsuz olaraq Azərbaycana yeridilməsini planlaşdırırdı. Bu cür müəkkəb və gərgin siyasi şəraitdə hadisələrə təsir edə biləcək ən böyük siyasətçi möhüz Heydər Əliyev idi. Odur ki, bütün bədxahları onu siyasi baxımdan təcrid etmək yolunu tuturdular. Ürəyi Azərbaycan eşqi ilə döyünən Heydər Əliyevin özünün də qeyd etdiyi kimi, o, artıq susa bilməzdi. Lakin süni maneələr qayılmaq idi. 1990-cı ilin yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə SSRİ hərbi-siyasi rəhbərliyi Azərbaycan xalqının azadlıq istəyini qırmaq, milli hərəkatı boğmaq məqsədilə Azərbaycana qanunsuz olaraq qoşun yeridərək kütləvi qırğın törətdi.

Hadisə nəticəsində Bakıda gecəyari fəvqəladə vəziyyət təbiiq edilmiş, əhali xəbərdar olunmamışdır. Fəvqəladə vəziyyətin təbiiq əhaliyə elan olunanda hərbi qulluqlar 82 nəfəri amansızcasına qətlə yetirmiş, 20 nəfəri ölümcül yaralamışdır. Fəvqəladə vəziyyət elan edildikdən sonra, yanvarın 20-də və sonrakı günlərdə Bakı şəhərində 21 nəfər öldürülmüşdü. Fəvqəladə vəziyyətin elan olunmadığı rayonlarda yanvarın 25-də Neftçala, yanvarın 26-da Lənkəranda daha 8 nəfər qətlə yetirilmişdir. Ümumilikdə 147 nəfər öldürülmüş, 744 nəfər yaralanmış, 841 nəfər qanunsuz həbs olunmuş, 200 ev və mənzil, 80 avtomobil, o cümlədən təcili yardım maşınları, yandırıcı güllələrin törətdiyi yanğın nəticəsində çoxlu dövlət əmlakı və şəxsi əmlak məhv edilmişdi.

Sovet rəhbərliyi SSRİ-nin Konstitusiyasını, həmçinin beynəlxalq humanitar hüququn bütün müdaxilələri ayaq altına ataraq mülki əhaliyə, öz vəzifə borcunu yerinə yetirən həkimlərə qarşı qətlər həyata keçirmişdir.

Sözsüz ki, həmin dövrdə bütün dünya azərbaycanlılarının diqqəti Bakıda baş vermiş qanlı faciəyə yönəlmişdi. Bu məqamda Azərbaycan xalqının böyük oğlu Heydər Əliyevin ilk işi bütün təziqlərə və həyati təhlüklərə baxmayaraq, ona qarşı yönəldilmiş blokadanı yarıaraq bu ağır gündə Azərbaycan xalqının yanında olmasını ifadə edən teleqram vuraraq hadisəyə ilkin olaraq həm siyasi-hüquqi qiymət vermiş, həm də öz səsini ucaltmışdı. Teleqramda deyilirdi:

"Azərbaycan Kommunist Partiyasının Mərkəzi Komitəsinə, Ali Sovetə, Nazirlər Sovetinə, Azərbaycan xalqına

Bakı şəhərinə sovet ordusu hissələrinin yeridilməsi ilə əlaqədar xalqımızın başına gətirilən faciədən - dinc əhalinin qırılmasından böyük ürək ağrısı ilə xəbər tutdum. Bu mətəm günündə həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, bütün Azərbaycan xalqına dərin hüznə başsağlığı verirəm.

Mən bu düşünlümlü aksiyanı pisləyir, onu antihumanist, antidemokratik, qanunazidd hesab edirəm. Bu ağır gündə sizə ağıllı, kamallı olmağa, həmrəyliyə və birliyə çağırıram.

Mənim teleqramım respublika mətbuatında dərc olunmasını, radio və televiziya ilə verilməsini, mətəm mitinqində oxunmasını xahiş edirəm.

Heydər Əliyev, 21 yanvar 1990-cı il, Moskvada.

Bu gizlədilmiş teleqramın mətnində hadisələrə dair və çəvik reaksiya verən dahi siyasətçi aşağıdakı çağırışları edirdi:

- 1) Hadisələrə siyasi-hüquqi qiymət verilməsi.
- 2) Əhalini təmkinli olmağa çağırış.
- 3) Həmrəyliyə çağırış.

Teleqramın mətnində bir məsələ də xüsusi diqqəti cəlb edir. Heydər Əliyev bu teleqramın mətninin yayılmasını xahiş edərək qeyd edir: **"Mənim teleqramımın respublika mətbuatında dərc olunmasını, radio və televiziya ilə verilməsini, mətəm mitinqində oxunmasını xahiş edirəm"**.

Lakin biz həmin dövrün dövrü mətbuatında, televiziya və radio verilişlərində Heydər Əliyevin bu teleqramının mətninə rast gəlmədik. Nədən? Həmin dövrdə Azərbaycana rəhbərlik etmiş Ə.Vəzirov Qorbaçovun göstərişi ilə Heydər Əliyevə qarşı kampaniya aparmaqla, eyni zamanda onu siyasi həyatdan təcrid etməyə çalışırdı.

Moskvada verilən siyasi qiymət

Heydər Əliyev bununla kifayətlənməyib həyatını təhlükəyə ataraq 21 yanvar 1990-cı ildə Moskvada Azərbaycan nümayəndəliyinə gələrək bəyanat yaydı. Bəyanatda deyilirdi:

- Öziz həmvətənlərim, xanımlar və cənablar! Bildiyiniz kimi, uzun illər Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi, SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifələrində işləmiş, Sov. İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü olmuşam. Geniş infarkt keçirmişəm. Xəstəliyimlə əlaqədar iki ildən artıqdır ki, pənsiyadayam. Azərbaycan tərk etdiyim 1982-ci ilin dekabrından keçən müddətdə bu gün ilk dəfədir ki, Azərbaycan SSR-in Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinin astanasına qədim qoyuram. Mən baş vermiş hadisələr haqqında dünən xəbər tutmuşam və təbii ki, bu hadisəyə laqeyd qala bilməzdim. Buraya ən əvvəl ona görə gəlmişəm ki, Azərbaycanın Moskvada kiçik parçası olan daimi nümayəndəliyində, böyük itkilərə səbəb olmuş faciə ilə bağlı bütün Azərbaycan xalqına başsağlığı verirəm. İkinci tərəfdən, bu məsələyə öz münasibətimi bildirmək istəyirəm. Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəsi Səhrab İbrahimovdan xahiş edirəm ki, mənim sözlərimi, kədərimi, başsağlığımı Azərbaycan xalqına çatdırın. Hazırda başqa imkanım olmadığı üçün təəssüf hissi keçirirəm. Azərbaycanda baş vermiş hadisələrə gəlincə, mən onları hüquq, demokratiyaya yabançı, humanizmə və ölkəmizdə elan olunmuş hüquqi dövlət quruculuğu prinsiplərinə zidd hesab edirəm. Azərbaycanda yaranmış müəkkəb vəziyyətin bir sıra səbəbləri vardır. Vaxtımızın məhdudluğundan bu məsələlərin üzərində ətraflı dayanmaq istəmirəm. Artıq iki ildir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında millətərlərini münasibətdədir. Həmin münasibəti Dağlıq Qarabağ və onun ətrafında baş verən hadisələr təsirləmişdir. Azərbaycan və Ermənistan, eləcə də, ölkənin ali siyasi partiya rəhbərlərinə bu məsələni tənzimləmək, daxili müharibəyə, millətərlərini münasibətdə qoymaq və milli mənsubiyyətdən asılı olmayaraq hər bir adamın ümumi federativ ittifaq olan SSRİ-də azad yaşamasına şərait yaratmaq üçün ikillik müddət kifayət idi. Hesab edirəm ki, öten iki ildə bu istiqamətdə lazımı səviyyədə iş aparılmamışdır. Dağlıq Qarabağ hadisələrinin ilkin mərhələsində ölkənin ali partiya siyasi rəhbərliyi tərəfindən vaxtında zəruri tədbirlər görülsə idi, gərginlik indiki həddə çatmaz, tərəflər itkilərə məruz qalmaz, başlıcası isə 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə çoxlu insan qırğını ilə nəticələnən hərbi müdaxilə üçün də zəmin yaranmazdı. Bunlar üçün ilk növbədə Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin artıq sabiq birinci katibi Vəzirov müqəssirdir. Bu yüksək vəzifədə olduğu müddətdə o, Azərbaycanda vəziyyəti sabitləşdirmək üçün heç nə etməmişdir. Əksinə, özünün səhv addımları, yaramaz iş üslubu, yanlış siyasi manevrləri ilə xalqa öz arasında uçurum yaratmışdır. Xalq isə həddətlənmişdir. Elə buna görə də Bakıda və Azərbaycanın digər şəhər və rayonlarında aylarla davam edən mitinqlərdə dəfələrlə Azərbaycanın partiya rəhbərlərinin istefası tələbi irəli sürülmüşdür. Söhbət əslində Vəzirovun istefasından gedirdi. Bəs bu məsələ indiyə kimi niyə həll olunmamışdır? Yalnız dünən Bakı şəhərinə ordu yeridildikdən, qırğın və dağıntılar baş verdikdən sonra Vəzirov Azərbaycandan əslində qaçmışdır. Bu, böyük səhvdir. Ən böyük səhv isə sözsüz ki, qeyri-ciddi, bu yüksək vəzifəyə əsla yaramayan adamın bir vaxt Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin birinci katib təyin edilməsi idi. Ancaq iş təkə bu bəşlə bitirdi. İndi yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə baş vermiş və bu gün də davam edən faciənin üstündə dayanmaq istəyirəm. Hesab edirəm ki, Azərbaycanda vəziyyəti öz axarına salmaq, siyasi həyatdakı qeyri-sabitliyi nizamlamaq üçün kifayət qədər imkan olmuşdur. Təəssüf ki, Azərbaycan rəhbərliyi, həmçinin ölkənin ali siyasi rəhbərliyi bu imkanlardan istifadə edə bilməmişdir. Sərhədlər edilən təvəziyə vaxtında aradan qaldırmaq mümkün idi. Axı üç ay əvvəl sərhəd zolağı ilə bağlı camaat öz tələblərini irəli sürmüşdü. Fəoq heç kəs onlarla görüşmək, izahat işi aparmaq və lazımı ölçü götürmək istəməmişdir. Təkrar edirəm: camaatı sakitləşdirmək üçün də imkanlar tükənməmişdi. İki-üç ay əvvəl Azərbaycan partiya rəhbərliyinin möhkəmləndirilməsi məsələsi həll edilmişdi, vəziyyət gərginləşməz, ordu yeridilməsinə zərurət yaranmazdı. Bütün vəziyyətlərdə hesab edirəm ki, məsələni siyasi cəhətdən tənzimləmək, xalqa mükaliməyə girmək üçün olverşi imkanlar olmuşdur. Lakin onlardan səmərəli istifadə edilməmişdir. Nəhayət, 19-dan 20-nə keçən gecə sovet ordusunun, SSRİ DİN-in böyük kontingenti Bakı şəhərinə yeridilmişdir. Nəticəsi isə göz qabağındadır. Bunun törətdiyi faciələr hamımıza məlumdur. Belə qərar qəbul etmiş adamların hərəkatını siyasi qəbahət sayıram. Böli, kobud siyasi səhv buraxılmışdır. Onlar, sadəcə olaraq, respublikadakı əsl vəziyyəti qiymətləndirə bilməmiş, Azərbaycan xalqının psixologiyasını anlamamış, əhalinin müxtəlif təbəqələri ilə əlaqələri zəiflətməmişlər. Onlar, görünür, bu işlərin belə ağır faciəyə çevriləcəyini əvvəlcədən düşünməmişlər. Bütün bunlar qabaqcadan nəzərə alınmalı və vaxtında vacib, zəruri tədbirlər qəbul edilməli idi. Ordu yeridilmiş, gümnaş adamlar həlak olmuşlar. Yeri gəlmişkən deyim ki, önlənlər arasında hərbi qulluqların olması haqqında da məlumatlar daxil olub. Sual olunur: ölkənin ali dövlət, partiya rəhbərliyinin səhv qərarı ucunda, olmayan qiyamı yatırmaq adı ilə Azərbaycana göndərilmiş rus gənclərinin günahı nədir? Azərbaycan kənardan böyük ordu kontingenti yeridilmişdir. Respublikada neçə ordu birləşməsinin olduğu mənə yaxşı bəllidir. Azərbaycanca kifayət qədər - 4-cü ordu, Xəzər Hərbi Dəniz Donanması, deşant qoşunlarının diviziyası, Hava Hücumundan Müdafiə Qoşunları, DİN-in daxil qoşun birləşmələri vardır. Oraya əlavə qoşun yeritmək nəyə lazım idi? Əgər belə zərurət var idisə, orada yerləşən hərbi hissələrdən də istifadə etmək olardı. Belə qərar qəbul edən Azərbaycan rəhbərliyi, hamıdan əvvəl isə bərk ayaqda Azərbaycanı qoyub qaçmış Vəzirov öz xalqı qarşısında məsuliyyət daşımalıdır. Ölkənin ali siyasi rəhbərliyinə yanlış məlumat verənlər də məsuliyyət daşımalıdır. Zənnimcə, ölkənin ali siyasi rəhbərliyinə vəziyyət barədə vaxtında kifayət qədər düzgün, dəqiq, obyektiv informasiyalar çatdırılmamışdır. Rəhbərlik çəşnliyə salındığından belə qərar qəbul etmişdir. Qırğın tərəfdərlərin hamısı ləyiqincə cəzalandırılmalıdır".

(Ardı var)

Sadiq QURBANOV,
Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, enerji və ekologiya komitəsinin sədri

QANLI YANVAR

20 Yanvar faciəsinə gedən yol

Azərbaycanın istiqlaliyyət yolunun ilk şəhidlik zirvəsi sayılan 20 Yanvar faciəsi yeni tariximizə həm də bir qürur günü kimi yazıldı. Bu hadisə günahsız insanların amansız bir formada qətlə yetirilməsi ilə nəticələnsə də, öz azadlığına, müstəqilliyinə can atan Azərbaycan xalqının mübarizliyini, məğrurluğunu bir daha bütün dünyaya, o cümlədən ovaxtıkı imperiya rəhbərlərinə aydın şəkildə nümayiş etdirdi. Tarixə qanla yazılan 20 Yanvar faciəsi Vətəni, azadlığı uğrunda ölümün gözüne dik baxan Azərbaycan övladlarının sarsılmazlığını bir daha dünyaya tanımaqda yanaşı, SSRİ adlanan nəhəng imperiyanın çöküşündə əsas amillərdən biri oldu.

Faciəyə etiraz səsinə birinci ucaldan Ümummilli Lider Heydər Əliyev oldu

Ən acınacaqlı hal isə o idi ki, respublika rəhbərliyi əvvəlcədən xalq xəyanət yolu tutaraq bu qəsdin qarşısını almaq üçün heç bir tədbir görmədi, cinayətin iştirakçısı ola-ola zahirən hadisələrdən kənarda qalmağa çalışdı. Moskvanın qabağında həmişə müttəllib göstərən, faciə törədən gecə isə qorxusundan tələm-tələsik respublikadan qaçan Ə.Vəzirov, həmin günlərdə öli xalqın qanına boyansa da, Azərbaycan KP Mərkəzi Komitəsinin birinci katibi seçilən A.Mütəllibov bu dəhşətli faciənin izlərini nəyin bahasına olursa-olsun ört-basdır etməyə, xalqın haqq səsinə fəvqəladə rejim tətbiq etməklə böyüməyə çalışdı.

O ağır günlərdə 20 Yanvar faciəsi ətrafında xəyanət sükkutunu ilk və mütləq olaraq yaran Heydər Əliyevin haqq səsi və dəyişməz mövqeyi oldu. Faciənin ertəsi günü ilk dəfə olaraq Heydər Əliyevin Azərbaycan xalqına qarşı törədilən cinayətə, qanlı təcavüzə qarşı etiraz səsi ucaldı. Təbii ki, milli-azadlıq istəyi ilə ayağa qalxan xalqın inam və iradəsinin qırılma, milli məniyyətinin alçalmağı və sovet hərbi maşının gücünü nümayiş etdirmək məqsədilə həyata keçirilən bu müdhiş faciə qəlbə Vətən eşqi ilə döyünən xalqın mərəzi və mübariz oğlunu narahət etməyə bilməzdi. Çünki dahi insan, uzaqgörən şəxsiyyət vəsiqəsi bilirdi ki, bu faciə totalitar kommunist rejiminin Azərbaycan xalqına qarşı hərbi təcavüzü və cinayəti idi. Heydər Əliyev hadisənin ertəsi günü Moskvada Azərbaycanın Daimi Nümayəndəliyinə gələrək keçirdiyi mətbuat konfransında bu vəhşiliyi qətiyyətlə pisləməklə yanaşı, onun törəmə səbəblərini də açıqladı, təşkilatçılarının, günahkarlarının adını bütün dünyaya böyan etdi.

Azərbaycanda baş vermiş hadisələrin hüquqa, demokratiyaya yabancılığı, humanizmə və ölkəmizdə elan olunan hüquqi dövlət quruluşu prinsiplərinə zidd olduğunu bildiren Ulu Öndər böyan etdi ki, ilk növbədə, Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin sabiq birinci katibi Vəzirov müqəssirdir. "Belə qərar qəbul edən Azərbaycan rəhbərliyi, hamıdan əvvəl isə bərk ayaqda Azərbaycanı qoyub qaçmış Vəzirov xalqı qarşısında məsuliyyət daşımalıdır. Ölkənin ali siyasi rəhbərliyinə yanlış məlumat verənlər də məsuliyyət daşımalıdır. Zənnimcə, ölkənin ali siyasi rəhbərliyinə vəziyyət barədə vaxtında kifayət qədər düzgün, dəqiq, obyektiv informasiyalar çatdırılmamışdır. Rəhbərlik çağırılığa salındığından belə qərar qəbul etməmişdir. Qırğın törədənələri hamısı layiqincə cəzalandırılmalıdır", - deyərək Heydər Əliyev böyan etdi.

Heydər Əliyev bu böyanatı verməklə ittifaq rəhbərlərinin kəskin təzyiqlə və təsirlərinə məruz qalacağına gözləri önünə gətirsə də, özünə-

(əvvəlki qəzetin
18 yanvar nömrəsində)

məxsus qətiyyət və cəsarət nümayiş etdirdi. Həyatının hər an təhlükədə olmasına baxmayaraq, qətiyyətlə dünyaya faciənin hüquqi-demokratik prinsiplərə zidd olduğunu, Azərbaycan xalqına qarşı hərbi təcavüzün SSRİ və Azərbaycan SSR rəhbərliyi tərəfindən həyata keçirildiyini böyan etdi.

Elə həmin gün Heydər Əliyev Azərbaycan xalqına başsağlığı teleqramı göndərdi. Teleqramda deyirdi: "Bakı şəhərinə sovet ordusu hissələrinin yeridilməsi ilə əlaqədar xalqımızın başına gəlmiş faciədən - dinc əhəlinin qırılmasından böyük ürək ağrısı ilə xəbər tutdum. Bu mətəm gündə həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına, Azərbaycan xalqına dərin hüznə və başsağlığı veririm. Mən düşünüləməyəcək aksiyaları pisləyir, onu antihumanist, antidemokratik, qanunsuz hesab edirəm. Bu ağır gündə sizi ağıllı-kamallı olmağa, həmrəyliyə və birliyə çağırıram".

İlk hüquqi-siyasi qiymət

Heydər Əliyev 1990-cı ildə Naxçıvana gəldi və həmin ilin payızında keçirilən seçkilərdə Naxçıvanı seçildi. 20 Yanvar faciəsinə hüquqi-siyasi qiymətin verilməsi onu ciddi narahət edirdi. 1990-cı ilin noyabr ayında Ulu Öndərin böyük siyasi nüfuzu sayəsində 20 Yanvar faciəsinə prinsipial qiymət verilməsi məsələsi yenidən gündəliyə gəldi. Bu mənada, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin birinci sessiyasının noyabrın 21-də keçirilən iclası yadda qaldı. Heydər Əliyev xalq deputatı

kimi "1990-cı ilin yanvar ayında törədilmiş Bakı hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi haqqında" qərar layihəsinə işləyib Ali Məclisin müzakirəsinə təqdim etdi.

Elə həmin sessiyadakı çıxışında xalqımızın hərbi, siyasi, mədəni təcavüzə məruz qalmasından narahətliqlə danışan Ulu Öndər Heydər Əliyev ürək yanığı və qətiyyətlə deyirdi: "Bəşəriyyətə böyük bəla gəlib, millət əzilib, millətə qarşı təcavüz olub, ancaq indiyə qədər Azərbaycan xalqının həyatında baş vermiş bu faciəli hadisəyə qiymət verilməyib... Bu qəddər qanunsuzluğa, demokratiyanın pozulmasına dözmək olmaz. Bu məsələyə biz özümüzü siyasi qiymət verməliyik, respublikanın ali hakimiyyət orqanından tələb etməliyik ki, bu məsələyə baxsın və günahkarları cəzalandırılsın".

Heydər Əliyevin xalqın milli faciəsi ilə bağlı qaldırdığı tələyüklü məsələ xalq deputatları tərəfindən qətiyyətlə müdafiə olunurdu. Ali Məclisin birinci sessiyasında "1990-cı ilin yanvar ayında törədilmiş Bakı hadisələrinə siyasi qiymət verilməsi haqqında" qərar qəbul edildi.

Qərarda 20 Yanvar hadisələri Azərbaycanın suveren hüquqlarına, dinc əhaliyə, heç bir müqavimət göstərməyən günahsız adamlara, Azərbaycan xalqına qarşı açıq təcavüz kimi qiymətləndirildi. Həmçinin Azərbaycanın ovaxtıkı rəhbərliyinin cinayətkar fəaliyyəti bir daha qeyd oluna bildi ki, Qanlı Yanvar hadisələrinin günahkarlarını üzə çıxarmaq, onu təhlil etmək və siyasi qiymət vermək üçün respublika əhəlisinin təkidli tələbinə baxmayaraq, fak-

tiki olaraq faciədən ötən müddət ərzində heç bir tədbir görülməmişdir. Qərübə o idi ki, respublika Ali Sovetinin yanvar hadisələrini təhqiq etməli olan komissiyası da öz işi ilə məşğul olmamışdı. Respublika rəhbərliyinin bu etinasızlığı haqlı olaraq xalqa həddət və etiraz doğurdu.

Ulu Öndər Heydər Əliyev isə Azərbaycan xalqına qarşı soyqırımı siyasətini həyata keçirməyə rəvac verənlərə mübarizəsinə ona qarşı əzəmətli və digər istiqamətlərdə də davam etdirir, böyükdən kiciyə qədər hər kəsə məlum olan qatillərin hüquqi müstəvidə aşkar olumasını, faciəyə siyasi qiymətin verilməsini tələb edirdi. Heydər Əliyev Azərbaycan SSR Ali Sovetinin 7 mart 1991-ci il tarixli sessiyasındakı çıxışında deyirdi: "1990-cı il yanvarın 20-də ittifaq dövləti tərəfindən Azərbaycan xalqına qarşı hərbi təcavüz edilmişdir. Heç bir əsas olmadan, xəbər vermədən, dövlət qanunlarını kobudcasına pozaraq Bakı şəhərinə müasir silahlı sovet ordusunun qoşun hissələri yeridilmiş, onlar vəhşilik, qəddarlıq etmiş, nəticədə nəhəng qan tökülmüş, yüzlərlə adam həlak olmuş, xəsarət almış, itkin düşmüşdür. Təəssüf ki, bu təcavüz indiyə qədər davam edir. Bir ildən artıqdır ki, Azərbaycanın paytaxtı fəvqəladə vəziyyət şəraitində yaşayır. Bizim sessiyamız da bu şəraitdə keçirilir. Bir ildən artıqdır ki, Azərbaycan xalqı şəhidlərə mətəm saxlayır. Respublikanın şəhərlərində, qəsəbələrində, kəndlərində şəhidlərin xatirəsinə abidələr ucaldılır. Fəqət, qatillər indiyə qədər aşkar olunmayıb. Buna heç vaxt bəraət

qazandırmayacaq. Bu məsələ müzakirə olunmalıdır. 20 Yanvar faciəsinə Ali Sovetin sessiyası siyasi qiymət verməlidir, onun günahkarlarını müəyyən etməlidir".

Ulu Öndər Heydər Əliyev 1991-ci il iyunun 19-da SSRİ Nazirlər Kabinetinə göndərdiyi məktubunda yazırdı: "Yanvar hadisələrində yüzlərlə adam öldürüldü və şikəst edildi... Artıq il yarım keçib. Nəinki bu dəhşətli cinayətlərin hamıya çoxdan məlum olan günahkarları üzə çıxarılmayıb, əksinə, bunları ört-basdır etmək üçün əllərdən gələni edirlər. Ümid edirik ki, zaman keçdikcə bu faciə unudulacaq. Ancaq tarix dəfələrlə sübut etmişdir ki, doğma xalqa qarşı yonulmuş qanlı cinayətləri on illər keçsə də, unutmamaq və bağışlamaq mümkün deyil".

Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin 29 avqust 1991-ci il tarixli sessiyasında çıxışında isə Heydər Əliyev deyirdi: "20 Yanvar faciəsi dövründən il yarımından çox vaxt keçir. Bu gün burada da, bu salonda cürbəcür söhbətlər gedir. Bir qrup fikirdədir, mənəndən qabaq çıxış edən Rəhimov başqa fikirdədir. Mən sual verirəm, Ali Sovetin sədri Elmira Qafarova, Azərbaycan prezidenti Ayaz Mütəllibova: nə üçün indiyə qədər bu məsələyə siyasi qiymət verilməyib? Bu məsələnin həm siyasi tərəfi var, həm hüquqi tərəfi var. Bu məsələyə dərhal siyasi qiymət vermək olardı. O ki qaldı hüquqi cəhətə, ayrı-ayrı adamların məsuliyyəti cəlb olunması, onu şübhəsiz ki, istintaq yolu ilə aydınlaşdırmaq lazımdır. Buna siyasi qiymət verilməyincə görə başqa tədbirlər həyata keçirmək mümkün olmur".

Sovet hakimiyyətinin süqutundan, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpə edilməsindən sonra da başları hakimiyyət uğrunda mübarizəyə qarışmış siyasətçilərin xalqımıza qarşı törədilmiş bu ağır cinayətin səbəblərini araşdırılması, ona siyasi-hüquqi qiymət verilməsi və cinayətkarların müəyyən edilməsi istiqamətində məqsədyönlü iş aparılmadı. Onlar bu məsələdə heç maraqlı da deyildilər, çünki həmin cinayətin törədilməsinin məsuliyyəti bu və ya digər dərəcədə onların da üzərinə düşürdü. Düzdür, həmin dövrdə müxtəlif siyasi platformalardan çıxış edən ayrı-ayrı siyasi partiyalar 20 Yanvar faciəsi ilə bağlı bütün günahları Moskvanın üzərinə atmağa cohd göstərmişdi. Amma Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırca qədər nə A.Mütəllibov, nə də AXC-Müsavat iqtidar tərəfindən faciəyə siyasi qiymət verilməsi üçün heç bir iş görülmədi.

(Ardı var)

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərləri bəyanat yayıblar

Azərbaycandakı dini konfessiyaların rəhbərləri 20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə bağlı bəyanat yayıblar.

AZƏRTAC bəyanatı təqdim edir.

Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşına dərin hüzn, eyni zamanda milli qürur, mənəvi iftixar mənbəyi və dövlət müstəqilliyi uğrunda qəhrəmanlıq salnaməsi kimi həkk olunmuş Qanlı Yanvar faciəsinin növbəti ildönümü ərəfəsindəyik. Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpası uğrunda canlarını fəda etmiş, Uca Yaradandan nəzərdə ən yüksək məqamlardan sayılan şəhidlik zirvəsinə ucalmış Vətən övladlarına xalqımızın ehtiramı daimidir.

Dövlət müstəqilliyi hər bir xalqın qürur mənbəyi, şərafət tarixidir. 20 Yanvar xalqımızın milli müstəqillik, azadlıq uğrunda mübarizəyə hazırlıq ruhunu və yenilməz iradəsinin rəmzidir. Həmin günlərdə sovet ordusunun amansız hərbi təcavüzünə məruz qalan xalqımız diz çökmədi, azadlıq özünü itirmədi. Moskvadan xalqımızın mərd oğlu, müdrik dövlət xadimi, bu il anadan olmasının 100 illiyini qeyd etdiyimiz Ulu Öndər Heydər Əliyev bütün təqiblərə baxmayaraq, doğma xalqı ilə həmrəy olduğunu nümayiş etdirib SSRİ rəhbərliyinin törətdiyi bu qanlı cinayətə kəskin etirazını bildirdi, onun təşkilatçıları sətir ittiham etdi, törədilmiş hadisəni hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd tərxiat kimi səciyyətləndirdi. Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə keçmiş SSRİ Prezidenti Mixail Qorbaçova ünvanladığı açıq ittiham məktubunda hadisələrə sətir və prinsipial münasibətini bildirdi. Siyasi lider, habelə dini rəhbərin qətiyyətli mövqeyi xalqı, heç şübhəsiz, daha artıq səfərbər etdi. Bir milyondan artıq insan hərbi rejimin qəddarlığına sinə gərəkək, təqiblərdən, ölümdən belə qorxmayaaraq şəhərin baş meydanına axışdı, azadlıq uğrunda qurban getmiş şəhidlərin milli adət-ənənələrimizə uyğun şəkildə müqəddəs Vətən torpağına tapşırı. Beləliklə, bizi müstəqilliyə aparan yolun əsasını qoyan 20 Yanvar faciəsi müstəqil Azərbaycan dövlətinin milli müdafiə tarixinə xalqımızın şərafət və qəhrəmanlıq salnaməsi, milli vəhdət nümunəsi, bu şərafətli yolun ilk mübarizəsi və ilk mənəvi qələbəsi olaraq həkk olundu.

Ərmonü fəşistləri tərəfindən işğal olunmuş Vətən torpaqları uğrunda mübarizənin - Birinci Qarabağ müharibəsi, Aprel döyüşləri, Vətən müharibəsinin şəhidləri 20 Yanvar şəhidlərinin uca mənəviyyət yolunun davamçılarıdır. Şəhidlərimizin müqəddəs ruhlarını şad edən əsas məqam Qarabağ zəfərimiz, müstəqilliyimizin əbədiyyəti, dövlətçiliyimizin artan qüdrəti, Vətənimizin tərəqqisi və xalqımızın səadətidir. 1991-ci ildə müstəqilliyini elan etmiş Azərbaycan xalqı ərəzi bütövlüyümüzə təhdidlərə 44 gün davam edən Vətən müharibəsi ilə son qoydu, Müzəffər Ali Baş Komandanımız Prezident İlham Əliyev cənablarının rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu Uca Yaradandan köməyi ilə beynəlxalq hüququn təminatı edərilmədiyi ərəzi bütövlüyümüzün bərpası kimi şərafətli missiyanı həyata keçirdi, Azərbaycan Bayrağını özəli torpaqlarımızda ucaldtı.

Multikultural Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyi, ərəzi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuşlar sırasında müxtəlif din və millətlərə mənsub vətəndaşlarımız vardır. 20 Yanvarda, Vətən müharibəsində Azərbaycanın müstəqilliyi və ərəzi bütövlüyü uğrunda ölkədəki xristianlar, yəhudilər, digər millət və din mənsubları Azərbaycan xalqı ilə birməzəbli mübarizə meydanında olmuşlar. Azərbaycanın tarixi dini mərkəzi - Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi və dini konfessiyalar hər zaman birlikdə haqq işimizin qələbəsi üçün var qüvvəsi ilə şərafətli cəhətlər, çoxmillətli, çoxkonfessiyalı Azərbaycan cəmiyyəti Milli Qəhrəman Mübarizlərlə bərabər Aqarunovlar, Yakovlevlər, Polovinkolar, Senyuşkinlər, habelə Larisa, Yefimçev, Meeroviç kimi rus, yəhudi, ukraynalı və digər millətləri təmsil edən qəhrəman Vətən övladları ilə fəxr edir. Şəhidlərimiz, qazilərimiz, qəhrəman övladlarımız bizim qürur mənbəyimizdir!

Şəhidlik imanını, əqidə və amal uğrunda mübarizənin ən yüksək zirvəsidir. Biz, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri və ölkəmizdəki dini konfessiyaların rəhbərləri 20 Yanvar şəhidlərinə, eləcə də Azərbaycanın ərəzi bütövlüyü və milli müstəqilliyi uğrunda canlarını fəda etmiş bütün şəhidlərimizə Uca Yaradandan rəhmət diləyir, ailələrinə və bütün Azərbaycan xalqına dərin hüznə və başsağlığı verir, qazilərə şofa diləyirik. Zəfər çalınmış xalqımız bu ümummilli hüzn gününü birlik və vəhdətimizi təcəssüm edən qürurlu tarixin ildönümü olaraq hər il olduğu kimi yüksək səviyyədə qeyd edir, bütün Vətən şəhidlərinin əziz ruhlarını anır, Ulu Rəbbimiz, Vətən qarşısında müqəddəs borcunu yerinə yetirməkdən şərafət duyur.

Uca Allah Vətən şəhidlərinə rəhmət eləsin! Amin!

Şeyxülislam Allahşükür PAŞAZADƏ,
Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri

Yepiskop Vladimir FEKETE,
Roma Katolik Kilsəsinin Azərbaycandakı
apostol prefekturasının ordinarisi

Arximandrit Aleksiy NIKONOROV,
Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və
Azərbaycan Yeparxiyasının katibi

Melih YEVDAYEV,
Azərbaycandakı Dağ yəhudiləri icmasının rəhbəri

Aleksandr ŞAROVSKI,
Bakıdakı Avropa yəhudiləri icmasının rəhbəri

Robert MOBİLİ,
Alban-udı xristian dini icmasının sədri

Bakı şəhəri, 18 yanvar 2023-cü il.

Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin iş planına "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında" qanun layihəsi daxil edilib

Yanvarın 18-də Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin 2023-cü ilin yaz sessiyasında ilk iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, komitə sədri Ziyafət Əsgərov iclası açaraq gündəlik payız sessiyasının hesabatının, yaz sessiyasının iş planının və qanun layihələrinin daxil edildiyini deyib. 2022-ci ilin payız sessiyasında komitədə görülən işlər barədə danışan Ziyafət Əsgərov hesabat dövründə komitənin 10 iclasının keçirildiyini, icaslarda 14 məsələnin müzakirə edildiyini deyib. O, ötən sessiya dövründə komitədə baxılan qanun layihələrinə barədə məlumat verərək bildirib ki, hesabat dövründə komitəyə daxil olan 158 ərizə, şikayət və təklif aidiyyəti üzrə baxılıb və müvafiq tədbirlər görülüb.

2023-cü ilin yaz sessiyası üçün komitənin iş planı ilə bağlı Ziyafət Əsgərov diqqətə çatdırıb ki, sessiya ərzində qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında daxil olan qanun layihələrinin, mövcud qanunlara ediləcək dəyişikliklərin müzakirəsi, habelə komitəyə müvafiq orqanlardan və vətəndaşlardan daxil olan təkliflərin təhlili və ümumiləşdirilməsi, vətəndaşların qəbulunun, ərizə və şikayətlərlə işin təşkili nəzərdə tutulub. İş planına "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında" qanun layihəsinin daxil edildiyini bildiren komitə sədri sə-

nədin Milli Məclisin müzakirəsinə hazırlığı barədə danışdı. İclasın müzakirəsinə çıxarılan qanun layihələrini müzakirəyə təqdim edərək Ziyafət Əsgərov layihələrin "Media haqqında" qanunun icrası ilə əlaqədar hazırlandığını və uyğunlaşdırma xarakteri daşdığını bildirdi.

Belə ki, "Sanitariya-epidemioloji salamatlıq haqqında", "Sərhəd mühafizə orqanları haqqında", "Daxili qoşunların statusu haqqında", "Rəsmi statistika haqqında", "Həmkarlar ittifaqları haqqında", "Haqsız rəqabət haqqında", "İstehlakçılardan hüquqlarının müdafiəsi haqqında", "Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında", "Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsi haqqında" və "Xüsusi iqtisadi zonalar haqqında" qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə, "Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin Daxili Nizamnaməsi"ndə, "Bələdiyyələrin daimi və başqa komissiyaları haqqında Əsasnamə"ndə, "Bələdiyyələrin regional assosiasiyalarının Nümunəvi Əsasnaməsi"ndə və "Azərbaycan Respublikasının Korrupsiyaya qarşı mübarizə üzrə Komissiyası haqqında

Əsasnamə"də dəyişiklik edilməsi barədə, "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında", "Məhkəmələr və hakimlər haqqında", "Yanğın təhlükəsizliyi haqqında", "Müflisləşmə və iflas haqqında" "Əhəlinin sağlamlığının qorunması haqqında", "Vətən uğrunda həlak olanların xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqqında", "Mülki müdafiə haqqında", "Orant haqqında", "Hidrometeorologiya fəaliyyəti haqqında", "Uşaqların zorərlərini informasiyanın qorunması haqqında", "Psixoloji yardım haqqında", "Enerji resurslarının səmərəli istifadə və enerji effektivliyi haqqında" və "Turizm haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə, "İpoteka haqqında", "Azər-

baycan Respublikasında səfərbərlik hazırlığı və səfərbərlik haqqında", "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının dövriyyəsi haqqında", "İnzibati icraat haqqında", "Dərman vasitələri haqqında", "Əmanətlərin sığortalanması haqqında", "Dövlət borcu haqqında", "İnsanın immun çatışmazlığı virusunun törətdiyi xəstəliklə mübarizə haqqında" və "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə, "Elektron imza və elektron sənəd haqqında", "Ovçuluq haqqında", "Fövqəladə vəziyyət haqqında" "Mühasibat uçotu haqqında", "Kəşfiyyat və eks-kəşfiyyat fəaliyyəti haqqında", "Məlumat toplularının hüquqi qorunması haqqında", "Azərbaycan xalq sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi haqqında", "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı haqqında" və "Məhkəmə-Hüquq Şurası haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə və "Yol hərəkəti haqqında", "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin komitələri haqqında", "Torpaq bazarı haqqın-

da", "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında", "Terrorçuluğa qarşı mübarizə haqqında", "Milli arxiv fondu haqqında", "Bələdiyyələrin statusu haqqında", "Əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında", "Su təchizatı və tullantı suları haqqında" və "Taxil haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə" qanun layihələrində mətn boyu "kütülvə informasiya vasitələri", "kütülvə informasiya vasitəsi" kimi ifadələrin "media subyektləri", "media" ifadələri ilə əvəzlənməklə təklif olunub.

Məsələlərdə deputatlar Bəxtiyar Sadıqov, Aqil Abbas, Elman Məmmədov çıxış edərək fikirlərini bildirdilər.

Müzakirələrin sonunda Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin 2022-ci il payız sessiyası dövründə görülən işlər barədə hesabatı məqbul sayılıb, komitənin 2023-cü ilin yaz sessiyası üçün iş planı təsdiq edilib, gündəlikdəki qanun layihələri isə baxılmağa təqdim Milli Məclisin plenar iclasına tövsiyə olunub.

"Azərbaycan"

218 nəfər Qarabağ müharibəsi iştirakçısı minatəmizləmə prosesində iştirak edir

İşğaldan azad edilmiş ərazilərimizin minalardan və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənməsi istiqamətində işlər davam etdirilir. Vətən müharibəsindən sonra 62 min 908 hektar sahədə təmizləmə işləri aparılıb, 39 min 236 ədəd partlamamış hərbi sursat, 27 min 560 ədəd piyada əleyhinə, 13 min 847 ədəd tank əleyhinə mina aşkar edilib. Aparılan minatəmizləmə əməliyyatları zamanı Ermənistan silahlı bölmələri tərəfindən qoyulan tələ minalara və sursatlara da rast gəlinir.

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənməsində Qarabağ müharibəsi iştirakçıları da iştirak edirlər. Bu gün ANAMA sirlərində 218 nəfər müharibə iştirakçısı torpaqlarımızın minalardan təmizlənməsinə öz töhfələrini verir. Onlardan biri - Rəfai Nəcəfov həm torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsində, həm də minalardan təmizlənməsində iştirak etdiyindən qürur duyduğunu bildirir: "Vətən müharibəsində Suqovun istiqamətində gedən döyüşlərdə iştirak etmişəm. Mina və hərbi sursatlardan anlayışım olduğu üçün istədim ki, təxris olduqdan sonra ərazilərimizin minalardan təmizlənməsində də iştirak edəm. Hazırda işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızın minalardan təmizlənməsində çalışıram. Bununla fəxr edirəm".

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri Ağdam rayonunun işğaldan azad olunmuş ərazilərinin mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənməsi prosesi ilə tanış olub. Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) əməliyyatı məneceri Xəliq Zülfiqarov bildirib ki, Ağdam rayonu mina və partlamamış hərbi sursatlara ən çox çirklənmiş ərazilərdən biri hesab edilir. Rayon işğaldan azad olunandan dərhal sonra minatəmizləmə qrupları tərəfindən əməliyyatlar başlanılıb.

Xəliq Zülfiqarov aparılan təmizləmə əməliyyatları zamanı ermənilər tərəfindən qoyulmuş tələ minalara və sursatlara da rast gəldiyini bildirib: "İşlədiyimiz müddət ərzində bir

çox mina növləri ilə yanaşı, sürpriz minalar, hərbi sursatlara da rastlaşmışıq. Məsələn, 122 millimetrlik top mərmisinin üzünə piyada minasının, 82 millimetrlik minaatan mərmilərinin üzünə piyada minalarının, tank əleyhinə minanın üzünə piyada əleyhinə minanın yerləşdirilməsi faktları aşkarlanıb. Hətta 3 ədəd tank əleyhinə minanın üzündə 1 ədəd piyada əleyhinə minanın yerləşdirilməsi rast gəlməmiş. Bərdə-Ağdam yolundan kəndlərə gedən yola sağ və solunda yerə basdırılmış 240 millimetrlik turbo reaktiv raket və onun ətrafında qoyulmuş çoxlu sayda 120 millimetrlik minaatan mərmiləri aşkar etmişik. Nəzərə alsaq ki, 120 millimetrlik minaatan mərmisinin tək partlaması 25-30 metr məsafədə öldürücü qüvvəyə malikdir. 240 millimetrlik turbo reaktiv raket və onun ətrafına yığılmış 30-40 ədəd 120 millimetrlik minaatan mərmilərinin eyni zamanda partlayışı fəlakətli ola bilər".

Ötən dövr ərzində Bərdə-Ağdam avtomobil yolu, Bərdə-Ağdam dəmir yolu xətti, Eyoğlu-Ağdam 35 kV-luq elektrik xətti, Xındırstan-Ağdam 110 kv-luq elektrik xəttinin keçdiyi ərazilər, "Ağdam-1" və "Ağdam-2" elektrik yarımstansiyalarının, Ağdam sənaye zonasının, eləcə də təməli qoyulmuş və tikinti aparılan ərazilər layihələr üzrə təmizlənməyə aidiyyəti üzrə təhvil verilib. Hazırda Ağdam-Füzuli avtomobil yolu, Azadqarayın-Ağdam qaz kəmərinin çəkilişini ərazilər mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənilir. 2023-cü ildə şəhərsalma və kond təsərrüfatı layihələri üzrə də işlər planlaşdırılıb. Belə ki, Ağdamın müxtəlif kəndlərinin, əkin sahələrinin, suvarma kanallarının təmizlənməsi də mərhələli şəkildə həyata keçiriləcək.

Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin yaz sessiyasında ilk iclası keçirilib

Yanvarın 18-də Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin 2023-cü ilin yaz sessiyasında ilk iclası keçirilib. Komitə sədri Hicran Hüseynova sessiyanın başlaması münasibəti ilə komitə üzvlərini təbrik edib, yeni sessiyanın səmərəli keçməsinə arzulayıb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, komitə sədri bildirib ki, Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu siyasət gələcəyə böyük inam yaradır. Bu gün ölkə həyatının bütün sahələrində inkişaf müşahidə olunur. Vətən müharibəsində qələbəmizdən qısa zaman keçməsinə baxmayaraq, Qarabağ və Şərqi Zəngəzürdə quruculuq işləri sürətlə həyata keçirilir. Bütün bunlar dövlətimizin güclü inkişaf potensialından xəbər verir. O, qeyd edib ki, millət vəkilləri də öz öhdəsinə düşən vəzifələri layiqincə yerinə yetirir, qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi, parlament diplomatiyasının inkişafı sahəsində töhfələr verirlər.

Sonra Hicran Hüseynova iclasın gündəliyi barədə məlumat verib. O diqqətə çatdırıb ki, gündəlikdə 8 məsələ, o cümlədən 2022-ci ilin payız sessiyası dövründə komitədə görülən işlər barədə hesabat, 2023-cü il yaz sessiyası üçün komitənin iş planının layihəsi, bəzi qanunlara dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlı qanun layihələri və cari məsələlər daxil edilib.

Hicran Hüseynova əvvəlcə 2022-ci ilin payız sessiyası ərzində Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin görülən işlər barədə hesabatı təqdim edib. Bildirib ki, hesabat dövründə komitənin 8 iclası keçirilib, 19 məsələyə baxılıb. Komitədə 5 qanun layihəsi üç oxunuşda, 1 qanun layihəsi bir oxunuşda müzakirə edilib.

Qeyd olunub ki, sessiya ərzində Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsi İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi ilə birgə "Qanunvericilikdə qadın sahibkarlığı: imkan və perspektivlər" mövzusunda ictimai dinləmə keçirib. Komitədə həmçinin İslahatçı Qadınlar və İnnovasiyalar İctimai Birliyi və digər ictimai fəallər, USAID Özəl Sektorun İnkişafı Layihəsinin təmsilçiləri ilə görüşlər keçirilib.

Ötən sessiyada komitə üzvləri Ümumdünya Uşaqlar Günü ilə bağlı BMT-nin Uşaq Fondunun (UNICEF) Özbəkistandakı nümayəndəliyinin tərəfindən təşkil olunmuş beynəlxalq forumda, "Qadınlar qarşı ayrı-seçkilik bütünlü formalarının ləğvi edilməsi haqqında" Konvensiyasının (CEDAW) icrası, hesabatlılıq və atımlı olan addımlarda parlamentin iştirakına həsr olunmuş 2-ci PAİ vebinarında fəal iştirak ediblər.

Bildirilib ki, komitədə 2022-ci ilin payız sessiyası dövründə vətəndaşlardan, idarə və təşkilatlardan daxil olmuş 250-dən artıq ərizə və məktuba, digər müxtəlif xarakterli sənədlərə, elektron poçt vasitəsilə daxil olmuş məktublara baxılıb və tədbir görülməsi üçün aidiyyəti təşkilatlara göndərilib. Vətəndaşların sifahi müraciətlərində qeyd olunan məsələlərlə bağlı müvafiq tədbirlər görülüb və lazımı izahatlar verilib.

Komitənin sədr müavini Jalə Əliyeva, üzvləri Sədaqət Vəliyeva, Tamam Cəfərova komitənin 2022-ci il payız sessiyasının hesabatı barədə öz fikirlərini açıqlayıblar. Deputatlar hesabat dövründə görülən işlərdən, keçirilən tədbirlərdən söhbət açaraq sessiyanın səmərəli keçdiyini söyləyiblər.

2022-ci ilin payız sessiyası dövründə komitənin fəaliyyəti qənaətbəxş hesab olunub. Sonra Hicran Hüseynova Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin 2023-cü ilin yaz sessiyası üçün iş planının layihəsini təqdim edib. O bildirib ki, layihəyə əsasən, cari ilin yaz sessiyasında qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında təqdim edilmiş qanun layihələrinə baxılması, ailə, qadın və uşaq hüquqları ilə bağlı müxtəlif qanunlara əlavə və dəyişikliklərin edilməsi ilə bağlı müzakirələrin təşkili, komitənin fəaliyyət sahəsinə aid məsələlərə dair ictimai dinləmələrin keçirilməsi, müvafiq orqanlardan və vətəndaşlardan daxil olan təkliflərin təhlili nəzərdə tutulub.

Komitə üzvləri Sədaqət Vəliyeva, Rauf Əliyev, Tamam Cəfərova yaz sessiyasının iş planını müsbət qiymətləndirərək bəzi təkliflərini səsləndiriblər. Millət vəkilləri komitənin əhatə etdiyi sahələr üzrə bir sıra dinləmələrin keçirilməsinin vacibliyindən danışdıblar.

"Azərbaycan"

Rusiyanın Vardanyan planı iflasa uğrayır

Ermənistanda anti-Rusiya çağırışlarının artması Qarabağda qalan ermənilərə də sirayət etməkdədir. Proseslərin təhlili göstərir ki, separatçıların başçısı Arak Arutyunyan mövqeyindən sıxışdırılıb və onun yerini Ruben Vardanyan tutmağa çalışır. Rusiyadan Xankəndiyə sifarişlə göndərilən erməni milyardərin əsas səmərəsi əvvəlcə Qarabağda separatçıların rəhbəri olmaq, buradan da Ermənistanı keçid etməkdir.

Qarabağdakı qondarma rejimin başçısı Arak Arutyunyan bu mənada Ruben Vardanyanın fəaliyyətinə qarşıdır. Elə bunun nəticəsidir ki, son bir həftədə Qarabağda daxili siyasi proseslər dramatik məcraya keçib. R.Vardanyan və A.Arutyunyanın istefası ilə bağlı danışıqlar gedib. Qondarma qurumun "milli təhlükəsizlik xidməti"nin direktoru Aşot Hakopçyan vəzifəsindən azad edilib. Bütün bunlar isə qarşıdakı günlərdə siyasi qarşıdurmanın daha gərgin mərhələyə qədəm qoyması deməkdir.

Ermənistanın "Hraparak" nəşri yazır ki, A.Arutyunyan Paşinyana sədaqətini ifadə etməyə və onu vəziyyətdə tam nəzarət etdiyini inandırmağa çalışır. Məsələ odandır ki, A.Hakopçyan Vardanyana yaxındır. Hakopçyan Vardanyanın "müşaviri", iş adamı Arman Hakopçyanın əmisi oğludur. Qarabağın "siyasi dairələri" Vardanyanın Ermənistandan məcbur edildiyi iddia edilən istefasının qarşısını alsalar da, Arak bu istefa ilə Paşinyanın üyeyini ölə almaya və onu Ermənistan hakimiyyətinə loyallıq nümayiş etdirməyə çalışır. Vardanyanın başqa rıçaqlardan da məhrum olacağına inandırmağa çalışır.

Qeyd edilir ki, "milli təhlükəsizlik xidməti"nin yeni təyin olunmuş direktoru isə Arutyunyanın ən yaxın dostlarından biri olan general-mayor Ararat Melkumyandır. "Melkumyan (Çolka ləqəbi) iki həftə əvvəl Vitali Balasanyanın yerinə "təhlükəsizlik şurasının katibi" təyin edilməmişdi. Bundan əvvəl Melkumyan "milli təhlükəsizlik xidməti"nin direktor müavini vəzifəsini tutub. "Təhlükəsizlik şurasının katibi" isə Samvel Şahramanyan təyin edilib. O, 2018-2020-ci illərdə "milli təhlükəsizlik xidməti"nin direktor-

ru olub və deyirlər ki, inqilab hakimiyyətinin özbaşına əmrinə əməl etməyib, daxili sabitliyi qorumağa üstünlük verib", - deyə qəzet yazır.

"4rd.am" saytı isə R.Vardanyanın yaxın vaxtlarda separatçıların "dövlət naziri" vəzifəsindən azad ediləcəyini yazıb. İddiaya görə, buna səbəb Vardanyanın son qalmaqallı açıqlamalarıdır. "Qalmaqallı açıqlamalar" dedikdə, onunla Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasındakı qarşıdurma göstərilir. R.Vardanyan hər fürsətdə Paşinyanı tənqid edir. Sonuncu çıxışında isə o, "Ermənistan hakimiyyəti biza heç bir kömək etməyəcəyini bildirdi" deməklə, Paşinyanı hədəfə çıxarmışdı.

Qeyd edək ki, bundan öncə R.Vardanyanın Rusiyadakı və Ermənistandakı bütün əmlaklarını sataraq, məxfi şəkildə Britaniyaya yerləşdirilən haqda məlumat yayılmışdı. Bildirilirdi ki, Vardanyan Qarabağda qalmağın "perspektivsizliyi"ni anlayıb və aradan çıxmağa çalışır. Ümumiyyətlə isə onun Qarabağa sığınması öz vətənlərini sanksiyalardan qorumağa hesablanmışdı. Çirkli yollarla milyardlıq varidat toplaşan Vardanyan Qarabağın təbii sərvətləri hesabına pul qazanmağa davam edəcəyini düşünürdü. Məhz buna görə də 10 dekabr 2022-ci ildə Azərbaycan mütəxəssislərinin yataqlarda monitorinqinə imkan verməmək üçün "aksiya" təşkil etmişdi.

Nəşr onu da əlavə edib ki, Ermənistanın Ləncin dəhlizi ilə bağlı bütün ümidləri başa çatdırmağa ümid edirdilər. Bəzi ermənilər ekoloqların Yeni il günü geri qayıdacağılarını və ya saxtanan, qarın onları getməyə məcbur edəcəyini düşünürdülər, amma məlum oldu ki, bu cür ümidlər bəsləməyə ehtiyac yoxdur. "Ümidimiz beynəlxalq təşkilatların, ölkələrin təzyiqlərinə, bəyənətlərinə, sanksiyalarına bağlıydıq, məlum oldu ki, buna da ümid bağlamaq olmaz. Rusiya sülhməramlılarının yolu açacağına və ya Nikol Paşinyanın Qarabağın təhlükəsizliyinə təminat verən dövlət başçısı kimi hansısa tədbirlər görcəyini ümid edirdik, lakin bu, boş ümidlər oldu", - deyə nəşr qeyd edib.

Elçin CƏFƏROVA, "Azərbaycan"

Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi dövlətin əsas prioritetidir

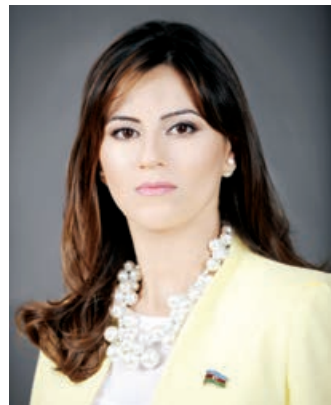
İnsan amili, vətəndaş rifahı və sosial təhlükəsizlik...

Prezident İlham Əliyevin yanvarın ilk həftələrində imzaladığı sərəncam və fərmanlar vətəndaşlarımızın sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına xidmət edir. Bu, ölkəmizdə sosial müdafiə sisteminin uğurlu modelinin formalaşdığını göstərir. Sosial islahatların dördüncü paketinin dünyada baş verən mürəkkəb proseslər fonunda həyata keçirilməsi isə dövlətimizin iqtisadi gücünün təsdiqidir. Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi həm də cəmiyyətlə dövlət arasında qarşılıqlı etimadın daha da gücləndirilməsinə müsbət təsir edir. Mövzu ilə bağlı Milli Məclisin deputatlarının fikirlərini öyrəndik.

Mükəmməl siyasətin məntiqi nəticəsi

Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədr müavini Rəşad Mahmudov qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin daxili siyasətdə vətəndaş amilini istiqamətlənmiş islahatlar paketi uğurla davam etdirilir: "Vətəndaşların sosial vəziyyətinin yüksəldilməsi, aztəminatlı ailələrin və digər həssas qrupların maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılması dövlət siyasətimizin prioritetlərindəndir. Sistemli və ardıcıl şəkildə aparılan bu siyasətin əsasını, heç şübhəsiz, vətəndaş məmnunluğunun artırılması təşkil edir. Ölkədə həyata keçirilən bütün tədbirlər dövlət başçısının birbaşa nəzarəti altında olan sosial yönümlü siyasət kursunun mərkəzində insan amilinin dayandığını sübut edir. "Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" sərəncam da ümumi programın mühüm bir hissəsi olaraq dövlətimizin sosial yönümlü siyasətinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edir".

Deputat bildirib ki, ölkəmizdə son beş ildə artıq dördüncü sosial islahat paketinin icrasına başlanılıb, yeni ildə yeni sosial islahat mərhələsinə keçid təmin edilib: "Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" sərəncam əsasən, minimum aylıq əməkhaqqı 2023-cü il yanvarın 1-dən 15

faiz artırılaraq 300 manatdan 345 manata çatdırılıb. Həmçinin dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin aylıq maaşları da bir ay müddətində bu sərəncama uyğunlaşdırılacaq və minimum əməkhaqqı artımları təmin ediləcək. Bu, bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan vətəndaşa verilən dəyər və onların sosial rifah halının yaxşılaşdırılması baxımından bir çox ölkələrə örnək ola bilər. Nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda bütün dünyada iqtisadi böhran yaşandığı bir zamanda dövlətimiz işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri aparır, bunlarla yanaşı, sosial layihələrini də intensiv şəkildə davam etdirir. Bu, həm dövlətimizin iqtisadi gücünün, həm də vətəndaşların rifah halının yaxşılaşdırılmasının hər zaman prioritet olduğunu göstərir".

Rəşad Mahmudov əlavə edib ki, belə sərəncam və fərmanlar dövlətimizin vətəndaş

larına diqqət və qayğısının təsdiqidir: "Son beş ilin dördüncü sosial islahat paketinin icrasına başlanılması sübut edir ki, Azərbaycan bütün sahələr üzrə lider dövlət statusunu qoruyur. Bu isə, şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevin mükəmməl daxili siyasətinin birbaşa məntiqi nəticəsidir".

Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi hər zaman prioritetdir

Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlər arasında əlaqələr komitəsinin sədr müavini Sevinc Fətəliyevə deyib ki, Azərbaycanda həyata keçirilən siyasətin mərkəzində vətəndaş amili dayanır: "Prezident İlham Əliyevin bu yaxınlarda imzaladığı "Əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" sərəncam, eləcə də digər fərman və sərəncamlar bu məqsəddə xidmət edir. Bu qərarlar Azər-

baycan dövlətinin ölkədə əhalinin rifah halının yaxşılaşdırılmasına böyük önəm verdiyini bir daha təsdiqləyir".

Deputat bildirib ki, dövlət başçısının verdiyi qərarlar ölkəmizdəki növbəti sosial islahatlar mərhələsinə keçidin göstəricisidir: "Ümumiyyətlə, 2018-ci ildən etibarən ölkəmizdə Prezident tərəfindən genişmiqyaslı islahatlara start verilib və bu prosedə sosial islahatlar mühüm yer tutur. Bu dövrdə görülən işlər, reallaşdırılan layihələr Azərbaycanı daha da gücləndirib, vətəndaşların sosial rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına səbəb olub. Bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən davamlı sosial islahatların məntiqi nəticələridir. Dövlət başçısının yeni fərman və sərəncamları o deməkdir ki, artıq 2018-ci ildən etibarən, yəni son beş ildə dördüncü sosial islahatlar paketi həyata keçirilməyə başlayıb".

Sevinc Fətəliyevanın sözlərinə görə, dünya üzrə müqayisə aparıldıqda sosial islahatların belə intensiv və ardıcıl aparıldığı ölkələrin sayının xeyli az olduğunu qeyd edir: "Biz qlobal pandemiya və dünyanı bürüyən iqtisadi böhran şəraitində ayrı-ayrı ölkələrin öz sosial programlarını ixtisara saldıqlarının şahidi oluruq. Azərbaycanda isə beynəlxalq birlik üçün çətin keçən son illərdə sosial sferada hansısa tərəd-

düdlər müşahidə edilmədi, əksinə, vətəndaşlar dövlət tərəfindən dəstəkləndilər, onların əməkhaqları və iş yerləri qorundu. Bütün bunlar Azərbaycan dövlətinin, şəxsən Prezident İlham Əliyevin qətiyyətli siyasəti iradəsinə və ölkəmizin gücünü nümayiş etdirir".

Deputat qeyd edib ki, dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilən sahələrdə çalışan işçilərin aylıq vəzifə maaşları bir ay müddətində bu sərəncama uyğunlaşdırılacaq və minimum əməkhaqqı artımı vahid tarif cədvəlinin bütün pillələri üzrə əməkhaqlarında artımları təmin edəcək.

"Dövlət başçısının imzaladığı fərman və sərəncamlara əsasən, şəhid ailələrinə verilən ödənişin məbləği, həmçinin əlillik qrupları üzrə müavinətlər və müxtəlif istiqamətli təqaüdlər də artırılıb. Xüsusilə, həssas kateqoriyalara aid vətəndaşların müavinətlərində daha yüksək artımlar müşahidə olunur. Burada məqsəd həmin vətəndaşlarımızın sosial təminatının daha da gücləndirilməsinə nail olmaqdır. Həmçinin növbəti sosial islahatlar paketinin reallaşdırılması ölkəmizdə əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinin prioritet olduğunu təsdiqləyir", - deyərək deputat vurğulayıb.

Nəzir QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri və ictimai fəallar ekoloji cinayətə və qanunsuz istismara etirazlarını davam etdirirlər

Azərbaycanlı fəalların dinc aksiyası düşmənçiliyə deyil, ədalətə çağırışdır

Könlü vətən sevgisi ilə isinələr qarlı, şaxtılı havada Laçın-Xankəndi yolunda başlatdıqları etiraz aksiyasını davam etdirirlər.

Tələbləri Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarətində olan ərazilərdə faydalı qazıntı yataqlarının, xüsusilə "Qızılbulaq" qızıl və "Dəmirlilik" mis-molibden yataqlarının ermənilər tərəfindən qanunsuz istismarının qarşısını almaqdır.

Haqlı tələblər yerinə yetirilməyincə aksiya davam edəcək

Azərbaycanın ictimaiyyət nümayəndələri Laçın-Xankəndi yolunda etiraz aksiyasına ötən il dekabrın 12-dən başlayıblar. Dinc xarakter daşıyan aksiya zamanı təhlükəsizlik qaydalarına tamamilə əməl edilir, insidentə, neqativ hallara yol verilmir, ərazidən keçən yolda sərbəst hərəkətə heç bir əngəl törədilmir. Laçın yolu humanitar məqsədlər üçün açıqdır. Sülhməramlılara, Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinə aid avtomobillərin təhlükəsiz hərəkətinə şərait yaradılır.

Aksiya iştirakçıları beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əməl edirlər. Günlük Azərbaycan Respublikasının Dövlət himnini oxumaqla başlayan ictimaiyyət nümayəndələri "Təbiətin qanunsuz istismarına son!", "Ekoterrora son!", "Mina terroruna son!", "Ermənilər beynəlxalq konvensiyalarına riayət etməsini!", "Azərbaycan vahiddir, sərəvətinə sahibdir!", "Sərəvətimiz bölünməz, heç bir kəsə verilməz!" kimi şüarlar səsləndirirlər.

Ekofəalları, vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrinin və media mənsublarının irəli sürdükləri ekoloji terrora son qoyulması, Qarabağda və Şərqi Zəngazurda bütün ekosistəmlərin dayandırılması, Azərbaycan mütəxəssislərinin faydalı qazıntı yataqlarında monitoring keçirilməsinə şərait yaradılması kimi tələblər tam ədalətli, sosial hüquqların qorunması üçün irəli sürülmüşdür. Onlar bu tələblərdən biri isə Ermənistanın Laçın yolundan hərbi məqsədlərlə istifadəsinə son qoyulmasıdır. Belə ki, üçtərəfli Bəyanata əməl etməyən Ermənistan Vətən müharibəsindən sonra bu yoldan hərbi

məqsədlər, minaların, silah-sursatın və talan olunan təbii sərvətlərin dağıdılması üçün istifadə edib, Azərbaycana qarşı tənqiblərə həyata keçirib.

Azərbaycanlı fəallar əzmlı və qətiyyətlidirlər

Haqlı tələblərin hələ də yerinə yetirilməməsi təəssüf doğurur. Ancaq azərbaycanlı fəallar əzmlı və qətiyyətlidirlər. Onlar tələbləri yerinə yetirilməyə qədər aksiyaları davam etdirəcəklərini bildirirlər. Prezident İlham Əliyevin yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı Azərbaycan vətəndaş cəmiyyətinin Xankəndi-Laçın yolunda keçirdiyi ekoloji aksiya ilə bağlı söylədiyi kimi: "Bizim məqsədimiz blokada deyil, Qırmızı Xaç neçə dəfə müraciət edib, icazə verilib. Ona görə də, sadəcə olaraq, növbəti anti-Azərbaycan şousudur, mən buna başqa ad verə bilmərəm. Ermənilər və onların havadarları hesab edirlər ki, bizə qarşı bundan istifadə etməklə nə isə əldə edə bilərlər. Heç nə əldə etməyəcəklər. Bizim haqlı tələblərimiz var və bu aksiyamızın tarixçəsini də indi hər kəs bilir. Biz faktiki olaraq qanunsuz istismar edilən o mədənlərə buraxmayacağıq. Orada da şou düzəltmişdilər, guya ki, hansısa etirazçı çıxmışdı. Bizim oraya çıxışımız olmayana qədər yaqın ki, bu aksiya da davam edəcək. Bizim tələblərimiz də tam ədalətli, monitoring, təftiş, qanunsuz istismarın dayandı-

rılması tələb edilir və biz buna nail olacağıq".

Azərbaycanlı ekofəalları Laçın-Xankəndi yolunda keçirdikləri dinc aksiya savaşa, düşmənçiliyə deyil, haqqa, ədalətə, sülhə çağırışdır. Ermənistan hər zaman separatçı, qərəzli, məkrli mövqedən çıxış etdiyi halda Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqı da hər bir əməlinə, fəaliyyətinə humanistliklə yanaşı, sülhsevərliyinə sadıqlığını göstərir. Dövlət başçısı İlham Əliyev yerli telekanallara müsahibəsində diqqətə çatdırdı: "Mən demişəm, bir daha demək istəmirəm ki, orada Azərbaycan bayrağı altında yaşamaq istəyənlər üçün şərait yaradılacaq. Azərbaycan vətəndaşları kimi, onların hüquqları da, onların təhlükəsizliyi də təmin olunaacaq".

Laçın-Xankəndi yolunda davam edən aksiya həm də xalqımızın öz təbii sərvətlərinə sahib olmaq iqtidarını nümayiş etdirir. Azərbaycanın ekofəalları, ictimaiyyət nümayəndələri soyuq, şaxtılı hava şəraitində, yorulmadan öz məqsədlərini bunun üçün bəyan edib, öz vətəndaşlıq borclarını yerinə yetirirlər. Bütün dünyaya göstərdikləri ki, ərazi bütövlüyünə igid övladların canları, qanları bahasına nail olan Azərbaycan dövləti, Azərbaycan həm də ekoloji mühitini nəzarətdə saxlamaq, təbii sərvətlərini müdafiə etmək gücündədir.

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

İlham Əliyev növbəti dəfə sübut etdi

Əhalinin sosial güvənliyinin təminatı dövlətin iqtisadi siyasətinin əsas hədəfidir

Prezident seçdiyi gündən İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə əhalinin rifahını yaxşılaşdırmaq üçün ardıcıl olaraq sosial proqramlar icra edilir. Buna əmin olmaq üçün uzadıq getməyə ehtiyac yoxdur, sadəcə, son illərin statistikasına nəzər salmaq kifayətdir.

Statistikaya əsasən, 2021-ci ilin yanvar-dekabr aylarında 2003-cü ilin eyni aylarına nisbətən əhalinin nominal gəlirləri 10, orta aylıq nominal əməkhaqqı 9,5, pensiyaların orta aylıq məbləği 13,9 dəfə yüksəlib, həmçinin minimum əməkhaqqında 27,8 dəfə artım müşahidə edilib. Bu rəqəmlərin üzərinə hələ məni açıqlanmamış östəmlilik göstəriciləri də gəlsək, onda Prezidentin dövlətə boyan etdiyi "dövlətin siyasətində vətəndaşın rifahı əsas prioritetdir" hədəfinə yetişdiyimizi görürük.

Məlumdur ki, ölkənin iqtisadi inkişafı sürətləndikcə onun maliyyə imkanları genişlənir. Maliyyə imkanları artıqca isə əhalinin sosial rifahının yaxşılaşdırılması üçün imkan yaranır. Cari ilin dövlət büdcəsinin 47 faizə qe-

dərinin sosial sahəyə yönəldilməsi məhz bunun sayəsində mümkün olub.

Azərbaycan dövləti heç zaman vətəndaşını darda qoymur, çətin anlarda onun yanında olur. Yaxın keçmişə nəzər salaq: koronavirus pandemiyası qadağaları dünyanın nizamını pozdu, işsizlik çoxaldı, ərzaq bahalaşdı. Onda da Azərbaycan dövləti vətəndaşının sosial vəziyyətini yaxşılaşdırmaq üçün operativ tədbirlər gördü - vəsait ayırdı, aztəminatlı ailələrə yardım olundu və s.

Dünya yenə narahatdır. Qərblə Rusiya arasında olan gərginlik, Rusiya-Ukrayna müharibəsi dünya iqtisadiyyatına mənfəət təsir göstərib. Yəni də siyasi-iqtisadi gərginlik, bahalıq, enerji böhranı meydan sulayıb. Bütün bunların fəsadları ölkəmizdən də yan keçməyib. Amma dövlətimiz bu dəfə də əhalinin sosial müdafiəsinin təmin etmək üçün fundamental qərar qəbul etdi. Prezident İlham Əliyev tərəfindən son 5 ilin dördüncü sosial paketi qəbul olundu. Bu paketin həssas kateqoriyadan olan 1,9 milyon vətəndaşımıza əhatə etdiyini nəzərə alsaq, onda onun əhəmiyyətini dərk etmək çətin deyil.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev dövlətin sosial sahədə apardığı islahatlar və son sosial paketin əhəmiyyətini vurğulayaraq demişdir: "Hazırkı paket son beş ildə həyata keçirilən dördüncü sosial islahat paketidir. Bundan qabaq övvləki üç sosial islahat paketi ümumilikdə 40 faizi əhatə edib. Bu məqsədlə 6 milyard manatdan çox vəsait ayrılıbmışdı və onların hər birində ilk növbədə əməkhaqqı sistemi ön çəkiliydi. Birinci növbədə vətəndaşların məşğulluğu, aşağı əməkhaqqının artırılması, aşağı əməkhaqqı alanlara əlavə dəstək verilməsi yolunu tuturuq. İkinci seqment hər zaman pensiyacılar və onların pensiyalarının artırılmasıdır. Əgər rəqəmlərə nəzər salsaq, 2018-ci ildə minimum əməkhaqqı Azərbaycanda 130 manat idi, bu gün artıq 345 manatdır. Minimum pensiya Azərbaycanda 110 manat idi, artıq 280 manata çatıb. Bunun üzərindən orta aylıq əməkhaqqına və orta pensiyaya da nəzər saldıqda çox ciddi şəkildə artımları görürük. Bununla yanaşı, pensiya almıyan, amma sosial cəhətdən həssas

olan böyük bir kəsim var: əlilliyi olan və müavinətlər alanlar, müxtəlif növ Prezident təqaüdü alanlar, şəhid ailələri, çoxuşaqlı ailələr, tələbələr və digər seqmentlər. Bu böyük kəsim də məhz bu sosial paketlərdə hər zaman əhatə olunub".

Dördüncü sosial paket çərçivəsində imzalanan sərəncamlar bir daha sübut edir ki, Azərbaycanda ildən-ildə bu sahədə daha çox vəsait ayrılır. Məhz bu hesaba sonuncu sosial paketin icrası sayəsində sosial yardım alan ailələrə dövlət dəstəyinin orta hesabla üçdə birini təşkil edən 260 manat olmağı gözlənilir. Məhz bu hesaba cari il artan pensiyalar, təqaüdlər, sosial müavinətlər vətəndaşların idxal inflyasiyasından qorunmasında əhəmiyyətli rol oynayacaq. Odur ki, Prezident tərəfindən imzalanan fərman və sərəncamlar geniş əhali təbəqəsi tərəfindən rəğbətlə qarşılanıb. İnsanlar bir daha əmin olublar ki, dövlət onlara hər zaman dayaq durur, arxa olur.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

İtaliyanın "il Giornale" qəzeti azərbaycanlı ekofəalların etiraz aksiyasından yazıb

"Azərbaycanın Şuşa şəhəri ərazisində keçən Laçın-Xankəndi yolunda azərbaycanlı ekofəallar, ümumilikdə iki yüzə yaxın insan davamlı olaraq öz şüarlarını səsləndirib, ekofəalların etiraz aksiyasından yazıb. Ekofəallar otuz gündən artıqdır ki, aksiyaları davam etdirir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirlər azərbaycanlı ekofəalların keçirdikləri etiraz aksiyasından İtaliyanın nüfuzlu "il Giornale" qəzetində dərc olunan məqalədə yer alıb.

Yazıda bildirilir ki, aksiya iştirakçıları Ermənistanın ictimai siyasət motivləri ilə bağlı məsələləri rədd edir, diqqəti əsasən ətraf mühitə yönəlməyə üstünlük verirlər. "Erməni işğalçıları onilliklər ərzində bizim torpaqları talayıb, ətraf mühiti çirkləndiriblər. Onlar bunu etməyə davam edirlər və indi kifayət qədər söz deməyin vaxtı çatıb", - deyərək ekofəallar qeyd edib.

Məqalədə vurğulan ki, aksiyaların kökündə Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki faydalı qazıntı yataqlarının yerli ermənilər tərəfindən qanunsuz istismarı, eləcə də 2020-ci ildə imzalanan üçtərəfli Bəyanatdan sonra Ermənistanın bu yoldan piyada öləyhinə minaların, silah-sur-

satın qanunsuz dövrüyəsini həyata keçirməsi dayanır.

Azərbaycanın xüsusi təyinatlıları çoxu gənc və universitet tələbəsi olan nümayişçilərinin topdaşdığı hasarın arxasında düzülüb. Çiyinlərində avtomat və kəmərlərində xidməti xəncər olan xüsusi təyinatlıları yerli əhali qəhrəman kimi görür. Ermənistanla Azərbaycan arasında 2020-ci ildəki son müharibədə şuşalı şəhəri məhz həmin xüsusi təyinatlıların azad etdiyini deyirlər. Şuşa şəhərinin Azərbaycan xüsusi təyinatlıları tərəfindən ələ keçirilməsinin həm ABŞ, həm də Sinqapur üçün nümunəyə çevrildiyi bildirilir.

Aksiya fonunda buraya müvəqqəti olaraq yerləşdirilən Rusiya sülhməramlılarının zirehli texnikaları və rus əsgərləri var. Onlar üçtərəfli Bəyanata uyğun olaraq, ərazinin təhlükəsizliyinə ən azı kağız üzərində zəmanət verirlər. Təxminən hər qırx daqiqədə bir yoldan rus maşınlarının keçdiyini və ekoloji aksiyaları təşkil edən insanların da buna şərait yaratdığını görürsən. Ona görə də burada nə blokadadan söhbət gedir, nə də humanitar fəlakətdən. Çünki vaxtaşırı yoldan Rusiya texnikalarının, eləcə də təcili yardım maşınlarının, humanitar yardımlar və Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin naqliyyat vasitələrinin keçdiyi tam təmin olunur.

DSX-nin hesabat müşavirəsində hərbi birləşmələrin və digər struktur qurumların xidməti fəaliyyəti qiymətləndirilib

Azərbaycan sərhədçiləri Ali Baş Komandanın tapşırıqlarını daim şərəf və ləyaqətlə yerinə yetirəcəklər

Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) 2022-ci ildə xidməti-döyüş fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunan hesabat müşavirəsi keçirilib.

Qurumun Mətbuat mərkəzindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, müşavirədə hərbi birləşmə komandanlarının məruzələri dinlənilib. DSX-nin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev yekun hesabat məruzəsi ilə çıxış edib, hərbi birləşmələrin və digər struktur qurumların xidməti fəaliyyətini qiymətləndirib, 2023-cü ildə xidmət qarşısında duran əsas vəzifə və tapşırıqları qeyd edib.

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin komandanlığı ilə ərazi bütövlüyümüz bərpə olunduqdan sonra Dövlət Sərhəd Xidməti qarşısında qoyulmuş tapşırıqları yüksək səviyyədə yerinə yetirilməsi, Azərbaycan-İran dövlət sərhədinin işğaldan azad olunub 132 kilometrlik hissəsinin nəzarət altına götürülməsi nəticəsində bu ərazidən keçən narkotrafikin qarşısının alınması, Ermonistanla dövlət sərhədinin Zəngilan, Qubadlı rayonları ərazisindən və Laçın rayonunun bir hissəsindən keçən 198,7 kilometrlik hissəsində sərhədlərimizin etibarlı müdafiəsi və mühafizəsi sisteminin təmin edilməsi, "Eyvazlı" və "Qazançı" buraxılış məntəqələrinin fəaliyyətinin nəzarətdə saxlanılması, "Füzuli" və "Zəngilan" Beynəlxalq Hava limanlarında sərhəd nəzarətinin təşkili, azad edilmiş ərazilərdə DSX-nin hərbi potensialının gücləndirilməsi, düşmən təxribatlarının qarşısının alınması üzrə effektiv əks-tədbirlər sisteminin formalaşdırılması ilə əlaqədar olmağı qeyd olunub.

Otən il Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin Dövlət Sərhəd Xidmətinin strukturunun təkmilləşdirilməsi və idarəetmənin optimallaşdırılması üzrə verdiyi vacib qərarlar verməsinin, 9 zabiti general-leytenant və general-mayor ali hərbi rütbələrinə layiq görməsinin, Vətən müharibəsi zamanı göstərdikləri igidliyə və şücaətə, həmçinin xidmətdə fərqləndiklərinə görə 125 nəfər hərbi qulluqçunun (onlardan 54 nəfərini ölümdən sonra) orden və medallarla təltif edilməsinin şəxsi heyət tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanması qeyd edilib.

Bu nailiyyətlərin əldə olunmasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin sərhəd müharibəsi sahəsindəki ideya və düşüncələrinin gerçəkləşdirilməsi, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ali diqqət və nəzakəti dövlət sərhədçilərinin toxunulmazlığını təmin edilməsinin mümkün olması xüsusi vurğulanıb.

2022-ci ildə Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən bu əsas nailiyyətlər əldə olunub. Sentyabrın 12-13-də dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu ərazisindən keçən hissəsində bölmələrimiz Ermonistan silahlı qüvvələrinin genişmiqyaslı təxribatlarına cavab olaraq ağır sarsıdıcı zərbələr endirib, çoxsaylı itkilər verən düşmən qüvvələrini geri çəkilməyə məcbur edilib. Düşmənin 2 S-300 divizionu, 1 ədəd S-125 ZRK buraxıcı qurğusu, 1 ədəd S-125 ZRK-nın atəş tuşlama stansiyası, 1 ədəd P-18 tipli radiolokasiya stansiyası, 2 ədəd "Jitel" radioelektron mübarizə sistemi, 18 ədəd düşmən postu, çoxsaylı canlı qüvvəsi məhv edilib. Azad edilmiş ərazilərdə 50 kilometr məsafədə yeni yollar çəkilib, 155 kilometr məsafədə yolların əsası və cari təmiri həyata keçirilib. 1323 hektar ərazi minə və partlamamış sursatlardan təmizlənilib, nəticədə 54 ədəd piyada öleyhinə, 8

ədəd tank öleyhinə minə, 85 ədəd partlamamış hərbi sursat zərərsizləşdirilib. 2022-ci ildə 550 halda 774 nəfər tərəfindən dövlət sərhədinin pozulmasına cəhd edilib və sərhədçilərimizin sayıqlığı nəticəsində bu halların qarşısı alınıb. Azərbaycan qarşı kəşfiyyat-pozuculuq fəaliyyəti məqsədilə xarici xüsusi xidmət orqanları ilə əlaqədə şübhəli bilinən 7 nəfər müəyyən edilərək saxlanılıb. Terrorçuluğa qarşı mübarizə çərçivəsində xaricə döyüşmüş 6 nəfər şəxs saxlanılıb, 11 nəfəri müəyyən edilib, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan 20, qaçaqmalçılıqla məşğul olan 7 mütəşəkkil cinayətkar dəstə zərərsizləşdirilib, ölkədə dini radikalizmi təbliğ edən 32 Azərbaycan vətəndaşı müəyyən edilərək, 2022-ci il ərzində 1 ton 383 kiloqram 507 qram narkotik vasitənin, 36 milyon 592 min 485 manat dəyərdəki qaçaqmalın dövlət sərhədindən qanunsuz keçirilməsinin qarşısı alınıb, 24 ton 683 kiloqram narkotik xassəli bitki məhv edilib. Dövlət sərhədini pozduqlarına görə 559 nəfər, sərhəd rejimini pozduqlarına görə 9827, axtarıbda olan 2843, saxta sənədlərlə 319, özgəsinə məxsus sənədlə 6, gizli şəkildə sərhəd nəzarəti məntəqələrindən keçməyə cəhd edərkən 1 nəfər saxlanılıb. Sərhəd naraydaları tərəfindən sərhəd pozucularına qarşı təlimata uyğun silah tətbiq olunması nəticəsində 2 halda 2 nəfər yaralanıb, 4 halda 4 nəfər sərhəd pozucusu ölüb.

Hesabat müşavirəsində Azərbaycan sərhədçilərinin Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırıqlarını daima şərəf və ləyaqətlə yerinə yetirəcəkləri, dövlət sərhədinin etibarlı mühafizəsini təmin edəcəkləri vurğulanıb.

Azərbaycan "yaşıl enerji"nin mühüm ixrac mənbəyinə çevriləcək

Bərpaolunan enerji sahəsində xarici şirkətlərlə əməkdaşlıq genişlənilir

Avropada və regionda enerji təhlükəsizliyinin formalaşmasında müstəsna rol oynayan Azərbaycan həm də etibarlı tərəfdaşa çevrilib. Avropa İttifaqı ilə bağlanan sazişə əsasən, ölkəmiz qaz ixracını da getdikcə artırır. Bərpaolunan enerji potensialı yüksək olan ölkəmiz bu istiqamətdə də lider ölkəyə çevrilmək niyyətindədir.

Dünyanın nüfuzlu şirkətləri Azərbaycanın təşəbbüskar olduğu bu layihələrə sərmayə yatırır. Prezident İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə səfəri çərçivəsində bu istiqamətdə daha bir razılaşmanın şahidi olduq. "Masdar" və Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti 4 qişavət gücündə külək və günəş enerjisi stansiyalarının yaradılmasına dair müqavilə imzaladılar. Dövlətimizin başçısı Əbu-Dabi Dayanıqlıq Həftəsinin açılış mərasimində də qeyd etdi ki, bərpaolunan enerji ilə bağlı proqramımız tamamilə fərqli gündəliyə malikdir: "Birincisi, bu onunla bağlıdır ki, nəhəng potensial var. İkincisi, biz onun sayəsində ixracımızı şaxələndirəcəyik. Əlbəttə ki, nəticədə iqtisadiyyatımızın yeni ekoloji təmiz sektoru yaranacaq".

Yaxın illərdə Avropaya bərpaolunan enerji ixrac ediləcək

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramov qəzetimizə açıqlamasında deyib ki, Azərbaycan son illərdə bərpaolunan enerjiyə sərmayənin cəlb edilməsi baxımından fərqlənən ölkələrdəndir. Deputatın sözlərinə görə, həm xarici investisiyanın cəlb edilməsi, həm bu istiqamətdə investisiya mühitinin yaradılması, həm də qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi bərpaolunan enerji üzrə istehsal imkanlarımızı daha da artırır. Digər tərəfdən, işğaldan azad olunmuş ərazilərin

də böyük potensialı var. Bu da istehsalımıza müsbət təsir göstərəcək.

Vüqar Bayramov qeyd edib ki, ilkin qiymətləndirmələrə görə, son anlaşmalar da daxil olmaqla, Azərbaycan yaxın illərdə alternativ enerji mənbələrindən istehsal etdiyi enerjinin həcmi 22 min meqavata qədər artırılacaq. "Yalnız "Masdar" şirkəti ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən, 4 min meqavat enerjinin istehsalı mümkün olacaq. Bu, Azərbaycan üçün geniş imkanlar deməkdir, çünki ölkəmiz hazırda 4 ölkəyə elektrik enerjisi ixrac edir, amma həmin enerjilər yalnız bərpaolunan deyil, digər mənbələrdən də əldə olunur".

O deyib ki, Azərbaycanın enerji istehsalında hidroenerjinin də xüsusi payı var. Hidroenerji potensialını da nəzərə almaqla, ölkəmizin istehsal və ixrac imkanlarını daha böyük

olduğunu qeyd etmək lazımdır. Azərbaycan yaxın illərdə Avropa bazarına alternativ mənbələrdən əldə etdiyi enerjiyi ixrac edəcək.

Deputat bildirib ki, Rumıniya ilə bağlanmış müqaviləyə əsasən, Azərbaycanın Gürcüstan və Qara dəniz vasitəsilə Avropa bazarına birinci mərhələdə 4 min meqavat enerjiyə nəqli nəzərdə tutulur. Bu da Rumıniya daxil olmaqla, Mərkezi və Şərqi Avropa ölkələrinin enerjiyə tələbatının ödənilməsinə mühüm rol oynayacaq. "Növbəti mərhələdə Azərbaycanın bərpaolunan enerji ixracatını artırması nəzərdə tutulur. 2030-cu ilə qədər daxili

istehsalın 30 faizi alternativ mənbələrdən əldə edilən enerji hesabına ödəniləcək", - deyir V. Bayramov əlavə edib.

Külək və günəş enerjisi stansiyalarının sayı artacaq

Milli Məclisin deputatı, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Rüfət Quliyev qeyd edib ki, bu, dünyanın tanınmış, "yaşıl enerji" sahəsində böyük təcrübəsi olan "Masdar" şirkəti ilə ilk əməkdaşlığımız deyil. Deputat ilk saziş əsasında Qaradagda tikilən günəş-elektrik stansiyasını xatırladı və deyib ki, əməkdaşlıq indi də davam edir. Onun sözlərinə görə, şirkət 10-dan çox inkişaf etmiş ölkənin layihələrinə sərmayə yatırır: "Cənab Prezidentin bu şirkətə xüsusi rəğbətini bu, birincisi, "Masdar"ın dünyadakı nüfuzu həyata keçirdiyi layihələrlə bağlıdır. Digər tərəfdən, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə münasibətimiz inkişaf edir. Onlar daim Azərbaycanı dəstəkləyirlər. Dövlətimiz isə böyük layihələri dost, qardaş ölkələrlə həyata keçirir".

"Masdar"la bağlanan yeni müqavilənin 4 qişavətlik külək və günəş enerjisi stansiyalarının yaradılması ilə bağlı olduğunu deyən R. Quliyev qeyd edib ki, yaxın gələcəkdə bu güc 10 qişavata qədər artırılacaq.

Deputat düşünür ki, Azərbaycanda belə külək və günəş-elektrik stansiyalarının sayı artacaq: "Cənab Prezident qeyd etdi ki, iki ölkə arasında yol xəritəsi artıq var. Bundan başqa, Azərbaycanın beynəlxalq enerji şirkətləri ilə imzaladığı anlaşma memorandumları və sazişlər bizə 22 qişavata qədər külək və günəş enerjisi istehsal etmək imkanını yaradacaq".

Deputat xatırladı ki, ölkəmizin quruda təxminən 27 qişavətlik, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada 10 qişavətlik, Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda 157 qişavətlik, ümumilikdə 200 qişavata qədər külək və günəş enerjisi potensialı var. Azərbaycanın regionda ən aparıcı "yaşıl enerji" ölkəsi olmasını düşündürür.

Rüfət Quliyev qeyd edib ki, bərpaolunan enerji qeyri-neft sektorunda, ekoloji təmiz enerjiyə, ixrac potensialımızı artıran faktordur: "Azərbaycanın neft və qaz imkanları təxminən 75-100 ilə qədər enerji istehsalına imkan verir. Ölkə rəhbəri həm də "yaşıl enerji" siyasəti həyata keçirir. Bununla da ekoloji problemlərdən uzaqlaşırıq, həmçinin elektrik enerjisi ehtiyatımız yaranır və ixrac imkanlarımız artır".

Əsmar QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

Prezidentin göstərişi ilə bölgələrdə vətəndaşların qəbulu keçirilir

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Saleh Məmmədov Xızı rayonunda vətəndaşları qəbul edib.

Daha sonra Xızı rayonu Heydər Əliyev Mərkəzinin inzibati binasında keçirilən qəbulda Xızı, Siyəzən və Şabran rayonlarından olan vətəndaşların müraciəti və şikayətləri dinlənilib. Qəbul zamanı müraciətlər əsasən avtomobil yollarının təmir-bərpası və yenidən qurulması, işə qəbul və digər məsələlərlə bağlı olub.

Qəbulda hər bir vətəndaşın müraciəti dinlənildikdən sonra agentliyin balansında olan avtomobil yolları ilə bağlı şikayətlərin qısa müddətdə araşdırılaraq zəruri tədbirlərin görülməsi barədə aidiyyəti struktur bölmələrinin rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib. Agentliyin balansında olmayan şəhər, qəsəbə və kəndaxılı küçə və yollara aid şikayətlərlə bağlı işə vətəndaşlara aidiyyəti üzrə yerli strukturlara (yerli icra hakimiyyəti və yerli bələdiyyələr) müraciət etmələri tövsiyə olunub.

Qəbulda hər bir vətəndaşın müraciəti dinlənildikdən sonra agentliyin balansında olan avtomobil yolları ilə bağlı şikayətlərin qısa müddətdə araşdırılaraq zəruri tədbirlərin görülməsi barədə aidiyyəti struktur bölmələrinin rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib. Agentliyin balansında olmayan şəhər, qəsəbə və kəndaxılı küçə və yollara aid şikayətlərlə bağlı işə vətəndaşlara aidiyyəti üzrə yerli strukturlara (yerli icra hakimiyyəti və yerli bələdiyyələr) müraciət etmələri tövsiyə olunub.

Qəbulda hər bir vətəndaşın müraciəti dinlənildikdən sonra agentliyin balansında olan avtomobil yolları ilə bağlı şikayətlərin qısa müddətdə araşdırılaraq zəruri tədbirlərin görülməsi barədə aidiyyəti struktur bölmələrinin rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib. Agentliyin balansında olmayan şəhər, qəsəbə və kəndaxılı küçə və yollara aid şikayətlərlə bağlı işə vətəndaşlara aidiyyəti üzrə yerli strukturlara (yerli icra hakimiyyəti və yerli bələdiyyələr) müraciət etmələri tövsiyə olunub.

Qəbulda hər bir vətəndaşın müraciəti dinlənildikdən sonra agentliyin balansında olan avtomobil yolları ilə bağlı şikayətlərin qısa müddətdə araşdırılaraq zəruri tədbirlərin görülməsi barədə aidiyyəti struktur bölmələrinin rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib. Agentliyin balansında olmayan şəhər, qəsəbə və kəndaxılı küçə və yollara aid şikayətlərlə bağlı işə vətəndaşlara aidiyyəti üzrə yerli strukturlara (yerli icra hakimiyyəti və yerli bələdiyyələr) müraciət etmələri tövsiyə olunub.

Azərbaycan Ordusunun kadr işləri üzrə heyətinin təlim-metodiki toplanışı keçirilir

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun təşdiq etdiyi illik plana əsasən birlik, birləşmə, hərbi hissə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrinin kadr işləri üzrə heyətinin təlim-metodiki toplanışı keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi birdeqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Toplanışda çıxış edən Şəxsi Heyət Baş İdarəsi rəisinin müavini - Kadrlar İdarəsinin

reisi general-mayor Elçin Xəlilov müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun salamlarını çatdıraraq ötən il ərzində görülmüş işlər və 2023-cü ildə qarşıda duran vəzifələr barədə məlumat verib. General-mayor E.Xəlilov Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan

Ordusunda aparılan islahatların uğurla davam etdirildiyini və bu islahatların Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi tərəfindən daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını xüsusi vurğulayıb.

İdarə reisi Azərbaycan Ordusunun müasir orduların modelinə uyğun yeni inkişaf mərhələsinə keçməsi üçün təşkilati-ştat strukturunun təkmilləşdirildiyini qeyd edib, cari il üzrə qarşıda duran əsas tapşırıqları tədbir iştirakçıların diqqətinə çatdırıb.

Toplanışda çıxış edən hərbi qulluqçular ordumuzun döyüş qabiliyyətinin daim yüksək səviyyədə saxlanılması üçün kadr hazırlığı və kompleksləşmə üzrə həyata keçirilən fəaliyyətlər barədə məruzələrle çıxış ediblər.

Azərbaycan Avropanın enerji təchizatını alternativ mənbələrlə şaxələndirən ölkədir

Energetika naziri Pərviz Şahbazov Əbu-Dabi Davamlılıq Həftəsi çərçivəsində "Yaşıl Hidrogen Sammiti"ndə çıxış edib.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir çıxışında xalis sıfır emissiya iqtisadiyyatlarına qlobal keçiddə mühüm rol məxsus "yaşıl hidrogen" enerji və ekoloji təhlükəsizliyi təmin etməsi baxımından alternativ olmayan enerji vasitəsi kimi dəyərləndirib.

Enerji keçidi və hidrogenlə bağlı ölkəmizin planları isə dayanıqlı inkişaf üçün davamlı enerji kontekstində diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, 2030-cu ilədək təmiz ətraf mühitə malik "yaşıl artım" ölkəsinə çevrilmək Azərbaycanın dövlət siyasətidir: "Yaşıl enerji" ilə bağlı siyasi iradə, 200 qişavata yaxın bərpaolunan enerji potensialı və etibarlı tərəfdaşlıq mühiti imkan verir ki, Azərbaycan enerji keçidini reallaşdırmaqla bərabər bərpaolunan enerji növlərinin, o cümlədən hidrogenin təchizatına çevrilsin. "Masdar", "ACWA Power", BP və "Fortescue Future Industries" şirkətləri ilə "yaşıl enerji" və hidrogen üzrə ümumilikdə 22 qişavatdan çox güclərin yaradılması ilə bağlı əməkdaşlıq enerji keçidində milli və qlobal səviyyədə töhfə verəcək".

Energetika naziri ölkəmizin Avropanın enerji tədarükçüsü kimi gələcək roluna dair fikirlərini də bölüşüb. Bildirilib ki, Azərbaycan Avropanın enerji təchizatını alternativ mənbələrlə şaxələndirən ölkədir. Ölkəmiz Avropa üçün neft, təbii qazdan sonra bərpaolunan enerjinin, hidrogenin potensial mənbəyi qismindədir və onun hidrogenlə bağlı planlarına töhfə verəcək tərəfdaşlarından biridir: "Avropanın qaz təchizatının diversifikasiyasında strateji rol

oynayan "Cənub qaz dəhlizi" ilə hazırda qaz tədarükünün artırılması ilə yanaşı, hidrogenin də nöqli nəzərdə keçirilir. Hidrogen, ümumən "yaşıl enerji"nin istehsalı və ixracı Avropa İttifaqı ilə yenilənmiş strateji enerji tərəfdaşlığımızın mühüm komponentidir. Bu yaxınlarda Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya arasında bərpaolunan enerji və hidrogen üzrə dördtərəfli əməkdaşlıq və "yaşıl enerji" dəhlizinin yaradılması nəzərdə tutulan strateji tərəfdaşlıq sənədi də Avropa Komissiyasının Prezidentinin iştirakı ilə imzalanıb. Qarşıdakı illərdə Qara dəniz sualtı enerji xətti ilə 3 qişavətlik "yaşıl enerji"nin və hidrogen

ixracı ilə Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmiz mənbələrlə təminatında mühüm rol oynayan ölkə olacaq".

Sammitdə "yaşıl hidrogen" in global miqyasda inkişafı ilə bağlı gözləntilər, enerji bəhrəni fonunda istehsal xərclərində dəyişən dinamika və hidrogenin istehsalının rəqabət qabiliyyəti olmağı üçün zəruri amillərdən bəhs edilib. Qlobal əməkdaşlıq şəraitində bu sahəyə investisiya yatırılması, hidrogenin saxlanması, nəqli və son istifadə üçün geniş infrastrukturun, təchizat zəncirlərinin qurulması həllə vacib məsələlər kimi qeyd edilib.

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Statistik rəqəmlər göstərir ki, 2022-ci ildə...

ÜDM istehsalında 4,6 faiz artım olub

2022-ci ildə ölkədə 133,8 milyard manatlıq və ya əvvəlki illə müqayisədə 4,6 faiz çox ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunmuşdur.

İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 2,7 faiz azalmış, qeyri-neft-qaz sektorunda isə 9,1 faiz artmışdır.

ÜDM istehsalının 51,1 faizi sənayə, 8,2 faizi ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 6 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı, 4,8 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 4,8 faizi tikinti, 1,6 faizi turistlərin yerləşdirilməsi və ictimai iaşə, 1,4 faizi informasiya və rabitə sahələrinin, 14,7 faizi digər sahələrin payına düşmüş, məhsula və idxala xalis vergilər ÜDM-in 7,4 faizini təşkil etmişdir.

Əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM 13292,2 manata bərabər olmuşdur.

Pərakəndə ticarət dövriyyəsi genişləni

Dövlət Statistika Komitəsi həmçinin bildirir ki, ötən il pərakəndə ticarət sənayesində istehlakçılara 52,2 milyard manatlıq, o cümlədən 29,4 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 22,8 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları satılmışdır.

2021-ci ildə müqayisədə pərakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə 3,1, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları üzrə 2,3, qeyri-ərzaq məhsulları üzrə 4 faiz artmışdır.

2022-ci ildə alıcıların pərakəndə ticarət sənayesindən aldıkları mallara xərclədikləri vəsaitin 51,6 faizi ərzaq məhsullarının, 4,7 faizi içkilər və bütün məmulatlarının, 14,1 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 5,3 faizi avtomobil benzini və dizel yanacağının, 4,8 faizi elektrik malları və mebellərin, 2,2 faizi əcazlıq məhsulları və tibb ləvazimatlarının, 1,1 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 16,2 faizi isə digər qeyri-ərzaq mallarının alınmasına sərf olunmuşdur.

Keçən il qeyri-dövlət sektorunun təsərrüfatı subyektləri tərəfindən satılmış malların dəyəri əvvəlki illə müqayisədə real ifadədə 3 faiz artaraq ümumi pərakəndə ticarət dövriyyəsinin 99,7 faizini təşkil etmişdir. 2021-ci illə müqayisədə ötən il pərakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə müəssisələr üzrə 2,2, fərdi sahibkarlar üzrə 3, bazar və yarmarkalarda 4,2 faiz artmışdır.

Hesabat ilində pərakəndə ticarət sənayesində əhalinin bir nəfəri orta hesabla ayda 431,8 manatlıq, o cümlədən 243,2 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və bütün məmulatları, 188,6 manatlıq qeyri-ərzaq malları almışdır.

Ötən il pensiya ödənişlərinə 4,9 milyard manat yönəldilib

2022-ci ildə pensiya ödənişlərinə əvvəlki ilə nisbətən 7,9 faiz (361 milyon manat) çox olmaqla 4 milyard 948 milyon manat vəsait yönəldilib.

Keçən ilin əvvəlindən minimum aylıq pensiya artırılmaqla, həmçinin pensiyalarda indeksləşdirmə əsasında artımlar edilib. Əlavə dəstək olaraq bütün pensiyaçılara maddi yardımlar verilib ki, həmin maddi yardımlar bu ilin əvvəlindən pensiyaların tərkibinə daxil edilib.

OPEC Azərbaycanın neft hasilatı üzrə proqnozunu artırıb

Neft İxrac Edən Ölkələr Təşkilatı (OPEC) Azərbaycanında 2023-cü il üçün ortalama gündəlik neft və digər maye karbohidrogenlərin hasilatı üzrə proqnozunu artırıb.

AZƏRTAC OPEC-in aylıq hesabatına istinadla xəbər verir ki, cari ildə ölkədə ortalama gündəlik neft və digər maye karbohidrogenlərin hasilatının 800 min barel səviyyəsində olacağı proqnozlaşdırılır. Bu da öncəki proqnoz göstəricisindən 1000 barel çox olaraq illik müqayisədə 60 min barel artım deməkdir.

Hesabata əsasən, 2022-ci ildə bu göstərici orta hesabla 700 min barel səviyyəsində olub, bu da illik müqayisədə 34 min barel azdır. Öncəki ehtimal olunan göstərici ilə müqayisədə artım tempi üzrə proqnoz 7 min barel azaldılıb.

Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş kimi nüfuzu artır

Həm də bərpaolunan enerji layihələri vasitəsilə

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) ilə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti arasında ölkəmizdə 2 QVt gücündə Dənizdə Külək və Hidrogen Layihələrinin, həmçinin 1 QVt gücündə Günəş Fotovoltaik və 1 QVt gücündə Quruda Külək Layihələrinin işlənməsinə dair Birgə İşlənmə Sazişləri imzalanıb.

İmzalanma Prezident İlham Əliyevin Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinə işgüzar səfəri çərçivəsində yanvarın 15-də olub. Dövlətimizin başçısı Əbu-Dabi Dayanıqlıq Höftəsinin açılış mərasimindəki çıxışında bu hadisənin önəmini vurğulayıb.

Prezident, əsasən, enerji məsələlərindən bəhs edib və bildirdi ki, biz bərpaolunan enerji mənbələrini öz enerji təhlükəsizliyimizin təmin olunması üçün inkişaf etdiririk. Enerji təhlükəsizliyimizi hələ bir neçə il əvvəl təmin etmişik: "Bu gün Azərbaycan nəinki öz enerji tələbatlarını təmin edir, o cümlədən xam nefti, neft məhsullarını, təbii qazı, neft-kimyə məhsullarını və elektrik enerjisini ixrac edir. Bərpaolunan enerji ilə bağlı programımız tamamilə fərqli gündəliyə malikdir. Birincisi, bu onunla bağlıdır ki, nəhəng potensial var. İkincisi, biz onun sayəsində ixracımızı şəxələndirə bilərik. Əlbəttə ki, noticədə iqtisadiyyatımızın yeni ekoloji təmiz sektoru yaranacaq".

Hədəfimiz 2030-cu ilə qədər ölkədə elektrik enerjisi istehsalı gücündə bərpaolunan enerji mənbələrinin payının 30 faizə çatdırılmasıdır. Bu sahədəki potensialımız - quruda 27 qiqavatlıq, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə 10 qiqavatlıq külək və günəş enerjisi, həmçinin Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda 157 qiqavatlıq külək enerjisi, 200 min tondan çox azaldılmasına imkan verəcəyi gözlənilir. Ötən ilin əvvəlində isə Səudiyyə Ərəbistanının

"ASWA Power" şirkəti ilə 240 MVt gücündə "Xızı-Abşeron" Külək-Elektrik Stansiyasının təməli qoyulub. Prezident İlham Əliyev işğaldan azad olunmuş ərazilərimizi "yaşıl enerji" zonası elan edib. Artıq Cəbrayıl rayonunda bp şirkəti ilə 240 MVt gücündə "Şəfqət" Günəş-Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsi planlaşdırılır. Bütövlükdə, ölkəmizin beynəlxalq enerji şirkətləri ilə imzaladığı anlaşma memoran-

umları və sazişlər nəticəsində 22 qiqavata qədər külək və günəş enerjisi istehsal etmək mümkün olacaq. Ümumiyyətlə isə, qeyd edilmiş kimi, 200 qiqavata yaxın potensialımız var. Əlbəttə, bu həcmli ixrac etmək üçün marşrutlar olmalıdır. Odur ki, ötən il dekabrın 17-də Buxarestdə "yaşıl enerji" ilə bağlı strateji tərəfdaşlıq haqqında sazişin imzalanması bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardan biridir. Bu barədə

dövlətimizin başçısı belə demişdir: "Azərbaycan, Gürcüstan, Macarıstan və Rumıniya Gürcüstanın Qara dəniz sahilindən Rumıniyanın Qara dəniz sahilinə qədər "Qara dənizin dibi ilə elektrik kabelinin çəkilməsinə dair" saziş imzaladı. Bu saziş Avropa Komissiyası Prezidentinin şahidliyi ilə imzalanmışdır. Planımız Azərbaycanın 4 qiqavatlıq "yaşıl enerji"ni nəqli etmək imkanını yaradacaq kabeli çəkməkdir. Lakin bu, kifayət etməyəcək. Burada söhbət artıq razılaşdırılmış həcm barədə gedir. Lakin planlarımız daha genişdir".

Beləliklə, bərpaolunan enerji sahəsində zəngin potensiala sahib olan ölkəmiz bu istiqamətdə də reallaşdırıldığı layihələrlə enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasında mühüm aktor kimi öz fəaliyyətini uğurla davam etdirir. Təbii ki, bütün layihələr mərhələli şəkildə gerçəkləşdirilir.

Əbu-Dabidə "Masdar" şirkəti ilə imzalanan sənədlər də Azərbaycanın "yaşıl enerji"nin mühüm ixrac mənbələrindən birinə çevrilməsinə mühüm dəstək olacaq. Sözsüz ki, bərpaolunan enerji layihələri Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş kimi nüfuzunu daha da artıracaq və ölkəmizin iqtisadiyyatına öz töhfəsini verəcək.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

51,2 milyard dollarlıq xarici ticarətdə 25,4 milyard dollarlıq müsbət saldo

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, ötən ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan dünyanın 184 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmişdir. 121 ölkəyə məhsul ixrac, 172 ölkədən idxal edilmişdir.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilməmiş dəyəri nəzərə alınmaqla, 2022-ci ilin ilk 11 ayında Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsi 51 milyard 229,2 milyon ABŞ dolları olmuşdur. Ticarət dövriyyəsinin 38 milyard 347,7 milyon dollarını (74,9 faizini) ölkədən ixrac olunmuş məhsulların, 12 milyard 881,5 milyon dollarını (25,1 faizini) isə idxal məhsullarının dəyəri təşkil etmiş, nəticədə 25 milyard 466,2 milyon dollar məbləğində müsbət saldo yaranmışdır.

2021-ci ilin yanvar-noyabr ayları ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 62,7, real ifadədə 7,9, o cümlədən ixrac 11,2, idxal isə 1,2 faiz artmışdır. Hesabat dövründə qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracı əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə faktiki qiymətlərlə 13,9, real ifadədə 4,8 faiz artaraq 2 milyard 688,4 milyon dollar təşkil etmişdir.

Dövlət Gömrük Komitəsinin daxil olmuş məlumat-

lara əsasən, ölkənin xarici ticarət dövriyyəsinin 36,0 faizi İtaliya, 10,9 faizi Türkiyə, 6,6 faizi Rusiya, 3,9 faizi Çin, 3,8 faizi Hindistan, 3,3 faizi İsrail, 2,8 faizi Yunanıstan, 2,4 faizi Almaniya, hər biri 2,0 faiz olmaqla Birləşmiş Krallıq və Xorvatiya, 1,9 faizi İspaniya, 1,6 faizi Çexiya, 1,5 faizi Portuqaliya, hər biri 1,4 faiz olmaqla Gürcüstan və İndoneziya, 1,2 faizi Ukrayna, hər biri 1,1 faiz olmaqla Qazaxıstan və ABŞ, 1,0 faizi Vyetnam, 14,1 faizi isə digər ölkələr ilə aparılmış ticarət əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

Qeyri-neft-qaz məhsulları üzrə ixracın dəyərində Rusiyaya (30,5 faiz), Türkiyəyə (23,5 faiz), Gürcüstanına (6,8 faiz), İsviçreyə (6,2 faiz), Qa-

xaxıstanına (3,3 faiz), ABŞ-ə (2,5 faiz), Niderlanda (2,4 faiz), Rumıniyaya (2,2 faiz), Bolqarıstana (2,0 faiz), İtaliyaya (1,8 faiz), Özbəkistana (1,5 faiz), Ukraynaya (1,4 faiz), Belarusa (1,2 faiz), Hindistana (1,1 faiz), Çinə (1,1 faiz), Latviyaya (1,0 faiz), Birləşmiş Krallığa (1,0 faiz) göndərilmiş malların payı üstünlük təşkil etmişdir.

İdxal olunmuş məhsulların isə ümumi dəyərinin 18,7 faizi Rusiya, 15,9 faizi Türkiyə, 14,5 faizi Çin, 4,5 faizi Almaniya, 3,6 faizi Qazaxıstan, 3,4 faizi ABŞ, 3,3 faizi İran, 3,2 faizi Türkmənistan, 2,3 faizi İtaliya, 2,0 faizi Yaponiya, hər biri 1,8 faiz olmaqla Belarus, Ukrayna və Koreya, 1,7 faizi Birləşmiş Krallıq, 1,6 faizi Fransa, 1,5 faiz

zi Hindistan, 1,3 faizi Braziliya, hər biri 1,0 faiz olmaqla Finlandiya və Özbəkistan, 15,1 faizi isə digər ölkələr ilə aparılmış idxal əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

"Azərbaycan"

Statistik rəqəmlər göstərir ki, 2022-ci ildə...

Qeyri-neft-qaz sektoruna 2021-ci ildəkindən çox vəsait xərclənib

Keçən il əsas kapitala 18 milyard 272,3 milyon manat məbləğində, yaxud 2021-ci ilə müqayisədə 5,5 faiz çox vəsait yönəldilmişdir.

Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 9,8 faiz azalmış, qeyri-neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsaitin həcmi isə 13,6 faiz artmışdır. İstifadə olunmuş vəsaitin 10 milyard 611,3 milyon manatı və ya 58,1 faizi məhsul istehsalı sahələrinə, 6 milyard 735,6 milyon manatı (36,9 faizi) xidmət sahələrinə, 925,4 milyon manatı (5 faizi) isə yaşayış evlərinin ti-

kintisində sərf olunmuşdur. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 14 milyard 718,9 milyon manatı və ya 80,6 faizini daxili vəsaitlər təşkil etmişdir. Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitlərin 13 milyard 461,5 milyon manatı və ya 73,7 faizi bilavasitə tikinti-quraşdırma işlərinin yerinə yetirilməsinə sərf olunmuşdur.

Əsas kapitala yönəldilmiş vəsaitin ümumi dəyərinə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 49,3 faiz, bütüncü vəsaitləri 36,4 faiz, əhalinin şəxsi vəsaitləri 6,7 faiz, bank kreditləri 2,6 faiz, sair vəsaitlər isə 5 faiz təşkil etmişdir.

İqtisadiyyatda orta aylıq əməkhaqqı 830 manata çatıb

2022-ci il dekabrın 1-i vəziyyətinə ölkə iqtisadiyyatında maddə ilə çalışan işçilərin sayı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 27,6 min nəfər və ya 1,6 faiz artaraq 1732,5 min nəfər olmuşdur. Onlardan 903,3 min nəfəri iqtisadiyyatın dövlət sektorunda, 829,2 min nəfəri isə qeyri-dövlət sektorunda fəaliyyət göstərmişdir.

Maddə ilə işləyənlərin 19,3 faizi təhsil, 18,6 faizi ticarət nəqliyyat vasitələrinin təmiri, 12,9 faizi sənayə, 8,2 faizi əhaliyə səhiyyə və sosial xidmətlərin göstərilməsi, 7,2 faizi tikinti, 6,5 faizi dövlət idarəetməsi və müdafiə; sosial təminat, 4,2 faizi nəqliyyat və anbar təsərrüfatı,

3,6 faizi kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, 3,5 faizi peşə, elmi və texniki fəaliyyət, 2 faizi maliyyə və sığorta fəaliyyəti, 14 faizi isə iqtisadiyyatın digər sahələrində məşğul olmuşlar.

2022-ci ilin yanvar-noyabr aylarında ölkə iqtisadiyyatında maddə ilə çalışan işçilərin orta aylıq nominal əməkhaqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14,6 faiz artaraq 829,9 manata çatmışdır. İqtisadiyyatın mədəncixarma sənayesi, maliyyə və sığorta fəaliyyəti, peşə, elmi və texniki fəaliyyət, eləcə də informasiya və rabitə sahələrində orta aylıq nominal əməkhaqqı daha yüksək olmuşdur.

Azərbaycan nefti bahalaşib

Yanvarın 17-də İtaliyanın Auqusta limanında CIF bazisi üzrə Azərbaycanın "Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,88 dollar artaraq 91,23 dollar olub.

Trend-in məlumatına görə, Türkiyənin Ceyhan limanında FOB bazisi üzrə "Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,9 dollar artaraq 88,99 dollar olub.

Azərbaycanın Rusiyanın Qara dənizdəki Novorossiysk limanından Bakı-Novorossiysk boru kəməri ilə satdığı URALS markalı neftin bir barelinin qiyməti əvvəlki göstəricidən 1,99 dollar artaraq 46,99 dollar olub.

Şimal dənizindən hasil edilən "Brent Dated" etalon növü neftin bir barelinin qiyməti yanvarın 13-də 1,51 dollar artaraq 84,35 dollar olub.

Azərbaycan Respublikasının Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi

Təkrar

İdxal inək, idxal qoyun, idxal qoç, keçi, təkə, arı ailəsi və digər malların alınması və özünüməşğulluq layihəsi çərçivəsində təchizat işlərinin satın alınması ilə əlaqədar açıq tenderə dəvət edir

Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyənlər aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Mehdi Mehdişad küçəsi 27-29 (Əlaqələndirici şəxs: Şahin Qubadov (055) 900 18 88) ünvanından ala bilərlər.

İştirak haqqı: 3800 (üç min səkkiz yüz) manat
Satılmalan təşkilat: Dövlət Məşğulluq Agentliyi
VÖEN: 1300144711
Bank: "Kapital Bank" ASC-nin 28 May filialı
KOD: 200123
Müxbir hesabı: AZ37NABZ0135010000000001944
VÖEN: 9900003611
SWIFT: AIBAZ2X
H/HESABI: AZ47AIB38060019440817168112

İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müraciət;
2. Tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
3. Tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır);
4. Tender təklifi döyürünün 1%-i həcmində bank təminatı (tender təklifinin təminatının qüvvədə olma müddəti tender təklifinin qüvvədəolma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır);
5. Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin, habelə son bir il ərzində (fəaliyyətini dayandırdığı müddət nəzərə alınmadan) vergidöyüycüsünün Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifələrinin yerinə yetirilməməsi hallarının mövcud olub-olmadığı haqqında müvafiq vergi orqanından arayış; Əgər sənəd elektron formada alınıbsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir; (01.12.2022-ci il tarixdən sonrakı tarixdə alınmış vergi arayışı qəbul ediləcəkdir.)
6. İddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;

7. İddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı; (01.12.2022-ci il tarixdən sonrakı tarixdə alınmış vergi arayışı qəbul ediləcəkdir.)
8. İddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri; (Əgər sənəd elektron formada alınıbsa, notarial təsdiq edilməsi mütləqdir.)
9. Satılma müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin, texniki imkanlarının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə strukturu, etibarlılığının olması (İddiaçılar tərəfindən müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin və ixtisaslı kadr imkanlarının mövcudluğu barədə təsdiqedicilə sənədlər təqdim edilməlidir.)
10. Öz əmlakından sərbəst və məhdudiyatsız istifadə etmək imkanı, habelə ödəmə qabiliyyəti olması;
11. Satılma müqaviləsinə bağlanma qərarının olması
12. Müflis elan olunması, əmlakı üzərində həbs qoyulması, ödənişə yönəlməmiş girovun olmaması, məhkəmənin qərarı ilə fəaliyyəti dayandırılmış şəxs olmaması;
13. Satılma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, habelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşəkar fəaliyyətləri, yaxud satılma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyəti ilə məşğul olmasının məhkəmə qərarında qadağan edilməməsi;
14. Əsas şərtlər toplusunun 11-ci bəndində qeyd olunan digər sənədlər təqdim edilməlidir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (öslü və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan sənədlər Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Tender "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun keçiriləcəkdir.

İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və tender təklifinin təminatı istisna olmaqla) 14 fevral 2023-cü il tarixdə saat 15:00-dək, tender təklifi və tender təklifinin təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 22 fevral 2023-cü il saat 15:00-dək Bakı şəhəri, Xətai rayonu, Mehdi Mehdişad küçəsi 27-29 ünvanına təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

İddiaçıların təklifləri 23 fevral 2023-cü il saat 15:00-dək Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, S.Əsgərova küçəsi 85 ünvanında açılacaqdır.

İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

"Süleyman Vəzirov" gəmisi üçün lövbər bucurqadlarının idarəetmə sisteminin "REXROTH" markalı əyləc pedalının (LOT 2) və ZİG GTTZ üçün "GRACO" markalı boyayürən aparatı üçün təmir dəstlərinin (LOT 2) satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 25 yanvar 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (öslü və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, M.Useynov küçəsi 2, AZ1003

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1047

Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan XDND-nin "Calqan-4", "Qaradağ-7", "Qaradağ-11", "UE-639", "A.Məmmədov", "Bunkerovşik-6", "K-n Ağasıyev", "Bunkerovşik-4", "M.Əliyev", "Socar-1" və "UE-674" gəmilərinin göyartısında quraşdırmaq üçün gəmi təyinatlı mexanikli tip SJ-PP0-40-0.6 SU (özlülük diapazonu 1.1-6 cCT) yağ/yanacaq saygacalarının satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 31 yanvar 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (öslü və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küç. 2

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071

Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan XDND-nin "Türkan" gəmisinin S125 MB (6 bar) sement barit sistemində quraşdırmaq üçün BOGE BS150 vintli kompressorlarının satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 01 fevral 2023-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (öslü və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useynov küç. 2

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071

Tender komissiyası

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə
abunə yazılış davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat
6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat
3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz,
(012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

"Bakı Körpü-Tunel" ASC-nin səhmdarlarının nəzərinə!

06 mart 2023-cü il saat 10:30-da "Bakı Körpü-Tunel" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin səhmdarlarının növbəti ümumi yığıncağı keçiriləcəkdir. Gündəlikdəki məsələlər:

1. Cəmiyyətin İdarə Heyətinin sədrinin yenidən seçilməsi.
2. Cəmiyyətin Nizamnaməsinə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi.
3. "Bakı Körpü-Tunel" ASC-nin 2022-ci il üzrə maliyyə balansının təsdiq edilməsi.
4. Digər məsələlər.

Ümumi yığıncağın keçirilmə ünvanı:

Bakı şəhəri, Nizami rayonu, Keşlə ŞTQ, Energetika küçəsi, ev 3
Əlaqə telefonu: (012) 567-42-77

İdarə Heyəti

Ukraynanın daxili işlər naziri helikopter qəzasında həlak olub

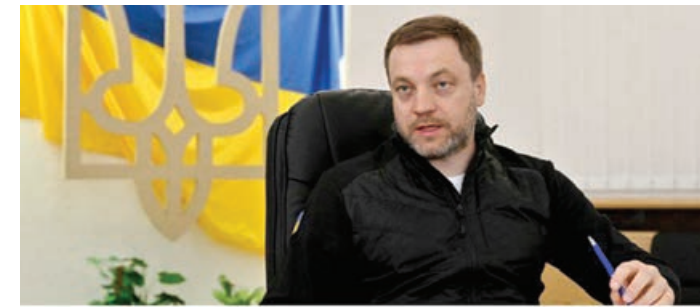
Ukrayna Daxili İşlər Nazirliyi rəhbərliyinin olduğu helikopter Kiyev yaxınlığında qəzaya uğrayıb. Bu barədə yerli informasiya agentlikləri xəbər verirlər.

Yenilənmiş məlumata görə, qəza nəticəsində daxili işlər naziri Denis Monastirski, onun birinci müavini Yevgeni Yenin və DİN-in dövlət katibi Yuri Lubkovici də daxil olmaqla 18 nəfər həlak olub. Həlak olanlar arasında üç uşaq da var.

Paytaxt regionunun hərbi administrasiyasının rəhbəri Aleksey Kuleba hadisə zamanı 29 nəfərin, o cümlədən 10 uşağın xəsarət aldığı bildirib. Onlara tibbi yardım göstərilir. Bir neçə ağır yaralı reanimasiyaya yerləşdirilib.

Bildirilir ki, helikopter paytaxtın qərbində yerləşən Brovarı şəhərindəki yaşayış massivində qəzaya uğrayaraq uşaq bağçasının hündürlüyünə düşüb.

Hadisədən sonra yığın başlanmış. Qəflətən yerə çırpılan helikopterlərdə 9 nəfər olub, digər ölənlər yaralananlar isə bağcadakı uşaqlar və işçilərdir.

Hadisədən sonra tərbiyəçilərin, valideynlərin və ətrafdakı adamların köməyiylə uşaqlar bağcadan təxliyə edildi.

Səlahiyyətli helikopter qəzasının şahidlərini polisə müraciət etməyə çağırılır.

Ukrayna Prezidentinin Ofisindən verilən məlumata əsasən, məmurlar cəbhənin "qaynar nöqtələrindən" birinə yollanmışdır.

Denis Monastirski 42 yaşında idi. Ali Rada 2021-ci il iyulun 16-da onun daxili işlər naziri təyini edilməsinə səs verib.

Monastirski evli idi, ailədə iki övladı qaldı.

Son məlumata görə, hüquq-mühafizə orqanları baş verməmiş faciənin səbəbini araşdırarkən üç əsas versiyayı - uçuş qaydalarının pozulması, texniki nasazlıq və helikopter qəsdən məhv edilməsi mülahizələrini nəzərdən keçirirlər. Ukraynanın daxili işlər naziri səlahiyyətli nazir müavini İqor Klimentko icra edəcək

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının rəhbərliyi və kollektivi

NAMIQ NƏSRULLAYEVİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Sahibkarlar (İşəgötürənlər) Təşkilatları Milli Konfederasiyasının Rəyasət Heyəti və kollektivi Azərbaycan Amerika Ticarət Palatasının prezidenti, Dövlət Neft Fondunun icraçı direktorunun müaviri Nərgiz Nəsrullayevaya atası - Azərbaycanın sabiq iqtisadiyyat naziri

NAMIQ NƏSRULLAYEVİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyinin rəhbərliyi və kollektivi Azərbaycan Respublikasının sabiq iqtisadiyyat naziri

NAMIQ NƏSRULLAYEVİN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznlə başsağlığı verir.

"Aqrarkredit" Səhmdar Kredit Təşkilatının İdarə Heyəti və kollektivi Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinin Beynəlxalq Əməkdaşlıq Şöbəsinin müdiri müavini Ramil Rəcəbova atası

MÜBARİZ RƏCƏBOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	- 539-63-82, 432-37-68
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi	- 538-56-60
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsul katib	- 539-43-23,	İctimai otaqlar şöbəsi	- 538-84-73,
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-20-87,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter markazi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəsibathüq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" Nəşriyyatı,
IV mərtəbə

www.azerbaijan-news.az
contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi
dövlət qəzeti

Tiraj 4883
Sifariş 131

Qiyəti 40 qəpik